

Epitoma pariter et col

lecto: in circa quattuor sententiarum libros egregij viri magistri Gabrielis Biel sacre theologie licentiatu bene meriti: et sacraru litteraru peritia admodu decorati: in al mo et florifero Tubingensi gymnasio editum: et partim ordinarie in theologoz scholis: partim in edibus ab eod dem lectum et elucidatum.

Propositus nobis

est atq; intentio theologico vacare studio: quo diuina aspirate gratia puenire possimus ad sapidam dñi dei nostri cognitione: que vera est sapientia et sapida scia: quatenus crescente in nobis dei cognitione: crescat et feruor diuine charitatis: q sola nos (veluti pfectiois vinculu) deo gratificat perficit et vnit. Et qm scriptura qua ad cognoscendu deum ducimur latissima est. Est deniq; dispendiosum difficile et fere inutile: incipientes pferim et in sacra theologia p mogenitos infantes in mare ta magnu q spaciosum mittere. Cap: propter ad catholice fidei exaltatione et studentiu pfectu: magi Petrus lombardi Parisien. eps/opus vtile velut apis argumentosa ex sanctoru patri aluearijs edidit libros. s. s. in qbus ordine exquisito pariter et laudato theologica dogmata appositis eorudem testimonijs cogessit: et in vnu rede git: vt opus no sit qrenti liboz numerositate euoluere: cui breuitas collecta qd querit offert sine labore. Talis modi doctrine ordinate et ordini doctrine debito poste ri sacrarum litteraru amatores et magistri veritatis ex qstiores acutissimi adheferere: et nuc teporis adheret et in nititur: qstiones theologicas et nonnunq alias schola stico more disputando circa ea q magi in suo opere miri fico coportauit. Veru q: varijs vjs et medijs etia no nunq p rarijs incedit: et ad eundem tendat et coredant sine puenire: necesse est et plurimu coducere experientia docet pficere volente vna ex his eligere: ne tremulus et insciu viator e hinc inde vagabundu in nullo solidari: magis q errare q veritatis meta attingere coringat: ideoz vnus doctrina nobis magis familiare p nuc elegimus eam pncipaliter et vt in plurib secururi: alioz nihilominus snias: dum opus visum fuerit adducturi. Deo teste cui o e cor pater dicimus q nullu sane et catholice scribete floccipendim: procul a nobis temeritas ista. Dim dogmata veneramur: laudam et amplificam: eisq taq vtiliter in dñi vinea laborantib: gras habemus amplif simas: et laudes imortales dicim semper. Collectoz et abbreviatiois nostre tenor: me veru dicere coprobabit. Pugnabim siquide in castris p p r i s: si forte ea ab ipuz gnatozibus defendere valeam: alioz nullaten fortalicia potenter inuadendo. Neq; tm in hoc scholastico exercitio me tanq magistrū pfero: sed doctrinalis socius itineris alijs currentib simul et ipse curro: regulam bti Augustini obseruatur: cu inquit de seipso. Non me pigebit sicubi hesito querere: nec pudebit sicubi erro discere. s. de trimi. c. ij. Et sequit. c. iij. qd ex corde cu eode bto Augustino theologoz maximo dicimus. Quisqs hec legit vbi pariter certus est pergat mecu. Vbi pariter hesitat: qrat mecu. vbi erroze suu cognoscit: redeat ad me. vbi meum: reuocet me. Ita ingrediamur simul charitatis via: tendentes ad eu de quo dictuz est. Querite facie eius semp. Nec ille. Cu g nostri ppositi est dogmata et scripta venerabilis inceptoris. Quisq; oclam anglici veritatis indagatoris acerrimi circa qtuor sniaru libros abbreviare: tenta bnt diuino aspirate ductu/circa plogum et singulas distinctiones scholasticas mouere qstiones. Et vbi pefar doc. scribit diffusi sua sniam et vba accurtare: et pferim in pmo. In quo pfundi et latius q in ceteris scripi cor respondeter ad singulas distinctiones/qstiones mouit et resoluit. In alijs vero vbi parū vel nihil scribit: aliozum

doctoz snias a dicti doc. pncipijs no deuiantes: quantum potero ex clarissimoz viroz aluearijs in vnu coportare. Dinc et labore nostru/collecto: in pariter et epitoma placuit noiare. Nonnunq etia recitabim et dicem aliq qd esse suis pncipijs dici pnt: taetsi doc. ipse oppositu sentire videat: vt scholastice palestre mos hz. supposita i his oibus theologica ptestatioe p me frequentius repetita. Cap: propter et meme et hec mea collecta: et qcumq; siue docturus aut dicitur fuerit: emedationi scie matris ecclesie et cuiuslibet orthodoxi meli sentietis iudicio p: sus subijcio. Corripiat me iust in misericordia et charitate frater na: oleu aut pctois no impinguet caput meuz. C. B. sic vrcuz p nostra iusta et pia defensione pariter et rona bili excusatioe pmissis: plogu que doc. oibus libris pemitit accurtandū et abbreviandū assumim. In quo de tribus pncipalr qrit scz de theologia in se: in ordine ad vnitate: et in ordine ad obiectu. Circa pnu inuestigat qualis noticia sit theologia/an scientia/an alia. Circa scdm: q vnitas scie ex vnitate subiecti ei attendit: qrit de subiecto theologie. Circa tertiu: q obiectum circa qd versat: sicut cuiuslibet alterius scie: est p r a x i s vel speculatione: qrit an theologia sit practica vl speculatiua. Circa quodlibet hoz plures mouet qstiones: qz tm non oes diffuse saltem psequamur: p eo q aliq sunt pure logicales: et in logica solite disputari: de multis pauca elice re. et vbi doc. clarus est: ad eius dicta remittere breuitat amo: suafit.

Tru sit possibile in

tellectu viatoris habere noticia euidentē de veritatib theologicis. In illa qstio ne auto: pmo declarat terminos: deinde qrit de noticia respectu dei qlis possit haberi ab intellectu creato. Tertio ruder ad qstione. Quarto mouet dubia et soluit. Circa pnu describit tres terminos: scilz intellectus viatoris: noticia euides: veritas theologica. Circa pnu articulu notandū pmo q viator est ille q non est in termino ad que tedit. Snt aut duo termini ronalis creature: scz b r i t u d o finalis et miseria finalis. Viator: q est quisquis q neq; b r u s est neq; finaliter dānat. Supponit aut auto: q noticia intuitiua dei b r i f i c a t: et ita p r z diffinitio: q solu datur de puro viatore. hoc est de viatore q no est simul coprehensor: ppter christu q coprehensor fuit et viator: xps aut semp habuit noticia intuitiua deitatis fm humanitate: q: aia eius in instati creatois fuit b r a vt patet in. iij. dist. xij. Si replicat de paulo in raptu qui fuit viator: q: nondum in termino: et tm habuit noticia intuitiua dei: vidit em deu sicut est nude siue p essentiaz: vt vult b r u s Augustin ad Paulinu in de videndo deu. Ad hoc pot dici vno mo q in instati raptus paulus non fuit viator: sed vere beatus: lz sua beatitudo no fuerat pseuerans: q: post raptu redijt ad statū viatoris. Vel si b non placet pro eo q p r i n u a t i o siue p p e t u i t a s fm aliquos est de rone b r i t u d i n i s. Dicēdū q paulus etiam in raptu fuit viator: et sic addendū erit descriptioni viatoris lz p m a n ē t e r: vt sic dicat. Viator: est q no habet noticia intuitiuam deitatis pmanēter sibi possibile de potētia dei ordinata. Per pnu excludit intellectū b r i d e u clare videntis. Per scdm excludunt dānati qbus noticia intuitiua dei no est possibilis stāte lege: secus de potētia absoluta. Et qbus patet q dñs Cameracen. male notat auto: de notificatioe intellectū viatoris. q. s. art. s. Per oppositum sciri pot qd coprehensor: q: viator: et coprehensor: ex opposito distinguuntur. Circa scdm terminū. s. noticia euidens. Notandū scdo q euidentia et ineuidentia sunt differētie veritatis coplere p p o s i t i o n a l i s. Vñ noticia incopleta (q: nec vera nec falsa) no d: euides vel no euides. Euidentia vo pmo couenit noticia adhefue et mediare illa pot etia attribui noticia p p o s i t i o i s a p p h e n s i u e. Vñ q p p o s i t i o aliqua dicat euides siue euidenter vera ex eo est: q: assens

Arti. 1. Nota. 1. Viator:

Nota. 2. Noticia euides. B

Questio. I. Prologi.

fus eius est evidēs: alioqn ois veritas necessaria eēt cui-
dēs cui? s̄rium verū est: cū multe ppositiōes necessarie
sint nobis dubie. **¶** In autor: hīc describitur noticiā evidēs
tē adhesivā. s. q. est noticiā adhesivā veri cōpleri: ex noti-
ciā incōpleta terminoz illi? v. alteri? ppositiōis media-
te vel imediate nata sufficēter causari. **¶** Illi? ppositiō-
nis imediate: ppter noticiā ppositiōis p se note vel prin-
gentis. **¶** Vel alteri? mediate: ppter noticiā cōclusionis
demonstrabilis. **¶** Hīc materiā late psequit dñs **L**ameracēn.
q. s. arti. s. vide ibi p intellectu illoz q̄ doctor: breuiter po-
nit. **¶** Et etiā in illa descriptiōe non dicit causata: sed nata
causari ppter b̄ est: q. si de? noticiā p demonstratiōe acq̄
sibile causaret in intellectu hūano: ipsa eēt evidēs. **¶** Et q̄
uis nō eēt causata ex noticiā incōpleta terminoz: sufficit
tū q̄ eēt vel fuisset nata causari. **¶** Si q̄rit quō hnt se ad
inuicē noticiā evidēs et necessaria. **¶** Rñdet q̄ hnt se sicut
termini imp̄tinētes: q. nō ois necessaria est evidēs: nec
omnis evidēs est necessaria: vt patet de cōtingēti p ex-
perientiam nota. **¶** Item patet quomodo se habēt ad in-
uicem noticiā evidēs et scientiā. Nam noticiā evidēs se
h̄z in plus q̄ scia intellect? aut prudētia aut ali? habitus
vs. **¶** Et b̄ a p̄bo posit? Nā illi sunt tm̄ necessarioz. **¶** Evidēs
vō etiā est p̄tingentiū. **¶** Itē ppositiō evidēs est pposi-
tio p se nota. **¶** Est em̄ evidēs ppositiō noticiā superior: ad
vtrūq̄: nā ois scia est evidēs noticiā: sicut ois p se nota est
evidēs ppositiō et nō ecōuerso. **¶** Instātia est de p̄tingen-
ti nota p experientia: cui? noticiā est evidēs: et tm̄ nec scien-
tia nec p se nota. **¶** Et si dicas. **¶** Sequit ex pmissis q̄ pro-
positiō p̄tingens evidēs semp eēt p se nota: q. scit cogni-
tis terminis: cū noticiā incōpleta terminoz suoz sufficit
ad causandū ei? noticiā adhesivā. **¶** Rñdet autor: q̄ ad b̄
q̄ ppositiō sit p se nota: requit q̄ evidēter sciat ex q̄cūq̄
noticiā terminoz illi? ppositiōis. **¶** Nūc aut ppositiō con-
tingēs nō scit nisi ex noticiā intuitiua terminoz: et nō suf-
ficat abstractiua. **¶** Cōtra ppositiōis p̄tingētis evidēs
ad inuicē? vn? termin? est noticiā intuitiua: et si illa mutare-
tur in abstractiua: nō erit eadē ppositiō: q. nō idē termi-
nis. **¶** Et p̄sequēs q̄cūq̄ h̄z noticiā terminoz talis ppo-
sitiōis p̄tingētis: evidēter assentit ei: et ita erit p se nota: et
p̄ p̄ns p̄mū p̄ncipiū. **¶** Solutiō. **¶** Per terminos ppositiō-
nis hīc nō intelligitur signa metalia: ex q̄b? ppositiō cō-
stituit tanq̄ ex subiecto et p̄dicato: sed intelliguntur res
significate p illa: q̄ scz res termināt actus intelligēdi: de
quo. s. dubio sc̄do. **¶** Et ille res p̄nt intelligi intuitiue v̄ ab-
stractiue. **¶** Ad hoc q̄ ppositiō sit p se nota: requit q̄ cui-
dēter sciat: siue q̄ res p terminos significare apprehen-
datur noticiā intuitiua siue abstractiua: et p̄ b̄ p̄z solutiō
hīc **S**iego. dist. ij. q. s. arti. s. circa p̄ncipiū dicit. **¶** Est p se
notū nō debere p̄p̄ie attribui ppositiōis: sed reb? signi-
ficatis p ppositiōe: vt sit sensus: aliq̄d enūciabile est p
se notū. **¶** I. alicui? enūciab̄ illis noticiā q̄ formaliter cognō-
scit ex nulli? alteri? extrinseci noticiā tanq̄ a p se cā depē-
det: ita q̄ ipm̄ naturāl? p̄t cognosci: etiā si nulla cuius-
cūq̄ extrinseci noticiā haberet. **¶** Dec̄ ille. **¶** Et illo sequi-
tur q̄ **O**cliam p terminos intelligit̄ p̄ceptū obiectiue exi-
stentē in mēte s̄m vnā op̄. vt p̄z ex. q. iij. dist. iij. **¶** Vel s̄m
aliā op̄. p̄ terminū p̄t intelligi res p̄cise significata p ex-
tremā. **¶** In p̄z q̄ nō sunt idem termini in ppositiōe de?
est: quā format b̄tus et quā format nos? ppter qd̄ illa
quā format b̄tus est p se nota: sed nō illa quā format nos?
nos: q. termini in ppositiōe quā nos format: nō p̄cise
significāt deū: q. deū s̄m rōnē absolutā et p̄p̄ia cognō-
scere p̄ statu illo nō possum? **¶** Posset q̄ breuius dici q̄
ppositio p se nota est ppositio ad cui? evidētiā sufficēter
extrema illi? ppositiōis: vel q̄cūq̄ alia idē tm̄ p̄cise signi-
ficātia: de quo lat̄. s. dist. iij. q. iij. et in **L**ameracēn q. s.
arti. s. Itē in **S**iego dist. ij. q. s. arti. s. Item in du. vi. qd̄ mo-
uet **O**cliam. **¶** Notandū tertio circa tertiu terminū. s. veri-
tas theologica. **¶** Veritas theologica est veritas necessa-
ria viatorū ad eternā salutē habēdā. hoc est: veritas theo-

logica est veritas cui? noticiā adhesivā necessaria est ad
salutem explicite vel implicite habenti vsuz rōnis et eam
app̄hendēti. **¶** Dicit̄ explicite vel implicite: q. oēs veritates
in canone biblie p̄tente et ex eis in p̄sequētia necessaria il-
late sunt veritates theologice: et tm̄ non est necessariū ad
salutē q̄ exp̄ esse noscant. i. credant: sicut illa ab̄raam du-
os filios habuit et c. **¶** Est autē necessariū implicite: sufficit
em̄ ad salutē credere in genere oia reuelata a deo in sen-
su p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ int̄ro (q̄lia sunt oia in canone biblie p̄ten-
ta) esse vera. **¶** Et p̄ b̄ implicite creditur oia ibi p̄tenta: q. z
implicite credit̄ q̄cūq̄ sequit̄ ad explicite creditū etiā z
vero coassumpto. **¶** **I**ta descriptio veritatis theologice
est stricta: notificat q̄cūq̄ largius vt ois ppositiō seu
veritas formata vel formabilis de deo vel etiā de creatu-
ris vt habēt reductionē vel p se ordinē ad deū/puta s̄m
rōnē gubernationis/creatiōis/p̄seruatiōis/iustificatiō-
nis/redēptiōis et c. dicit̄ veritas theologica. **¶** Autor vero
p̄me acceptioni inuitit: sed **L**ameracēn. sc̄dam dicit plus
fore p̄p̄ia allegās ad b̄ autoritatē Augustini quā et do-
ctor h̄z in l̄ra. **¶** Sed ex illo dicto Augustini suū intentū
pbare nō p̄t: imo facit p̄ doctorē p̄tra dñz **L**ameracēn.
verū dum p̄stat de refrustra p̄certat de nomine. **¶** Vide **L**a-
meracēn. vbi. s. q. s. arti. s. q. dicit̄ sua valent p̄ intellectu
doctoris. **¶** Et illo sequit̄ q̄ aliq̄ veritates naturāl? no-
te sunt theologice. vt de? est bon?/vīus/sapiens/intelli-
gens: quas etiā p̄ b̄ demonstrat. xij. **M**etaph. **¶** Et p̄ hoc
veritates ille p̄tinet tā ad metaphysicā q̄ ad theologicā.
¶ In metaphysica demonstrat̄ demonstratiōe q. in theolo-
gia ppter qd̄. **¶** Sc̄do sequit̄ q̄ veritates theologicas
alique sunt naturāl? note: alique sunt supernaturaliter co-
gnite et tm̄ fide creditē: vt de? est trin? et vnus: deus est in
carnatus et c. **¶** Sed diceret̄ ex b̄ sequit̄ q̄ eadē veritas
p̄tinet ad diuersas scias. **¶** Pro hui? intellectu notandū
s̄m doc. q̄ scia accipit̄ dupl̄. **¶** Vno mō aggregatiue pro-
collectione multoz p̄tentiū ad noticiā vnā: vel multo-
rū determinatū ordinē habentiū. **¶** Illo mō scia continet
noticias app̄hensiuas simplices et complexas et adhesi-
uas p̄ncipioz et cōclusionū: reprobationes errorū: et solu-
tiones falsarū argumētationū: diffinitiones et diuisiones.
s̄m quā acceptionē d̄: q̄ in scia est triplex modus p̄cedē-
di. s. diffinitiu?/diuisiu?/et illatiu?. i. argumentatiu?. **¶** Et b̄
mō multi habit? specie et genere distincti p̄nt dici vna sci-
entia (q̄uis nō sunt res vna) ppter determinatū et specia-
lem ordinē quē habēt inter se et nō ad alia sc̄abilia. **¶** Et illo
mō vna veritas p̄t p̄tinere ad diuersas scias etiā natu-
raliter inuētās s̄m q̄ p̄t in diuersis h̄mōi sc̄entijs aggre-
gatiuis pbari vel ostendī. **¶** P̄t etiā eadē veritas eē p̄nci-
piū in vna scia et cōclusiō in alia: sic p̄ncipia musicę sciētię
sunt cōclusiones pbare in arithmetica. **¶** Sc̄do accipit̄
scia p simplici q̄litate vel habitu distincto p̄tra alios ha-
bitus intellectuales. **¶** Illo mō eadē veritas nō p̄tinet ad
distinctas scias: q. vnus cōclusionis nō est nisi vna scia
etiā si ipa p̄ diuersas p̄missas posset demonstrari: et scia sic
accepta est vna res numero. **¶** Notandū etiā est q̄ scia
aggregatiue dicta multipl̄ p̄t accipi. **¶** Vno mō genera-
liter vt autor: dicit̄ p̄ collectiōe multarū noticiarū cōple-
rarū et incōplexarū/app̄hensuarū et adhesuarū/actua-
liū et habitualiū p̄tentiū ad noticiā vnā vel pluriū cer-
tū ordinē habentiū et c. **¶** Sc̄do mō p̄ collectiōe noticiarū
adhesuarū p̄tentiū et c. **¶** Tertio mō p̄ collectiōe noticiarū
rū adhesuarū ppositiōnū necessariarū siue p̄ncipioz
siue cōclusionū. **¶** Quarto p̄ collectiōe noticiarū cōcluso-
nū tm̄ demonstratarū tā actualiū q̄ habitualiū. **¶** Quinto
solum p̄ collectiōe habitū cōclusiōnū demonstratarum.
¶ Et s̄m b̄ variat̄ r̄nsio cū querit̄. **¶** An noticiā naturalis
p̄hic seu lib̄oz p̄hysicorū sit scia: et oibus illis modis sci-
entia est q̄si nomē collectiū. **¶** Et posset dari exemplūz in
noie exercitiūz qd̄ aliq̄ capis p̄ collectione hoim tm̄ ad
vnū coordinatoz: vel p̄ collectiōe hoim et iumentozum
q̄cūq̄ p̄ collectione omniū aialū et oim paramētozū ad

Nota. 3.
Veritas
theolo-
gica.

Co:ol. 1
Co:ol. 2
Replica
Scia.

Questio. I. Prologi.

pugnā requisitor: vt habet Judith. ij. de exercitu holo-
fernis. Et sicut ponit distinctio inter sciam aggregati-
ue sumptā et p simplici noticia: ita de habitu similr dicen-
dū est/ q qñq; accipit cōiter et aggregatiue vt p̄inet sub
se multos habitū numero et specie distinctos: et sic habitū
quo cognoscit illa: de est vnū: nec est metaphysicus nec
theologicus: q; ps nō est totū: et hō nō est exercitū. Qñq;
vero accipit simplr p vno simplici habitu: et sic idē habi-
tus pōt esse metaphysicus et theologicus: sicut hō potest
esse ps exercitus vel ppli. Intellegit aut q̄stio de noti-
cia euidentī et cōi: et nō precise de noticia euidentī sciēntifica.
Intelligit de veritatib⁹ supnaturaliter cognoscibili-
bus: q; de veritatib⁹ naturalr cognoscibilib⁹/ q̄stio nō
habet difficultatē. clarū em̄ est: si sunt naturaliter cogno-
scibiles: sunt etiā intellectū viatoris possibilis. Et his fa-
cile formari pōt r̄sio ad replicā. Declaratis terminis
trib⁹ in articulo p̄mo: et intellectu q̄stionis habito: vidē-
dus est de noticia dei q̄lis h̄ri possit ab intellectu creato.
Abi notandū p̄mo fm̄ Lameracen. q; noticiārū quedaz
est sensualis: alia intellectualis. De sensuali h̄ic parū ad
pp̄ositū. Darū aliq; pōt esse complexa: alia incomplexa
siue sensualis siue intellectualis: vt deducit p̄fat⁹ doctor:
de bzuris q; multas formāt noticias cōplexas de sensibili-
bus. q. iij. arti. f. De hoc multa in Greg. dist. iij. fere per to-
tum. Secōdo notandū q; duplex est noticia incomplexa
nobis possibilis: quaz vna solet dici intuitiua: alia abstra-
ctiua. De quo etiam vide si placet Serfo. tracta. v. super
Magnificat. Noticia intuitiua est noticia incomplexa
termini vel terminoz/ rei vel rerū/ virtute cui⁹ pōt euide-
ter cognosci aliq; veritas p̄tingens/ maxime de p̄nti vt q;
res est vel nō est: q; est h̄ic vel ibi: vt est visio exterior: so-
tis: p h̄ic em̄ cognosco euidenter sorte esse: et si p potētiaz
diuinā illa visio cōseruaret sorte destructo: p eandē co-
gnoscerē euidenter sorte nō esse. Dicit p potētiaz diuinam:
q; naturalr est impossibile: nā visio intuitiua dependet
causaliter ab obiecto in fieri et esse. Nec noticia nō est
tm̄ sensibilis: sed etiā intelligibilis: lz nō oim̄: q; non est
respectu habitū: sed respectu actū tm̄: q; intellect⁹ no-
ster cognoscit intellectiōes/ et actus voluntatis/ delecta-
tiōes et tristitias. Nā euidenter scio me intelligere/ velle/
nolle/ cogitare: qd fieri nō pōt sine noticia intuitiua. Et
hec dicta habēt veritatē qñ illa noticia est sufficēter p̄fe-
cta. Pōt em̄ qñq; illa noticia intuitiua esse nimis remissa
et nimis imp̄fecta et obscura: vel pōt esse aliud imp̄dinē-
tū ex parte obiecti vel mediū: et tūc pauce p̄tingētes p̄nt
euidenter cognosci. Tali etiā noticia intuitiua incipit ex-
perimētalis cognitio: et per p̄ns ois noticia intuitiua est
singularis. Abstractiua vero noticia duplr accipitur.
Uno mō accipit p noticia vniuersali abstracta a multis
singularibus: vt ceptus specificus oim̄ hōim. Et talis
cognitio nō est aliud q; cognitio alicui⁹ vniuersalis ab-
strahibilis a multis singularibus. Et si vniuersale sit ve-
ra qualitas existens in aīa subiectiue: p̄cedendū est q; il-
lud vniuersale pōt intuitiue videri: et p eadē est noticia
intuitiua et abstractiua: illo mō accipiēdo abstractiuam.
Alio mō accipitur noticia abstractiua fm̄ q; abstrahit ab
existētia et nō existētia: et ab alijs p̄ditionib⁹ que p̄tingē-
ter accidūt rei: virtute cui⁹ de re p̄tingenti nō pōt sciri an
sit vel nō sit: vel alia veritas p̄tingens: vt noticia q; habe-
tur de obiecto in eius absentia. Et ois talis naturaliter
acq̄sita p̄supponit noticiā intuitiuam eiusdem obiecti.
Tertio notandū q; est duplex actus intellect⁹/ appre-
hensiuus et iudicatiuus. P̄im⁹ est respectu cuiuscūq; po-
tētis terminare actū potētis cognitiue siue sit comple-
xum vel incomplexum. Sic apprehendim⁹ terminos ppo-
sitiōis et ipsas ppositiōes/ argumēta/ syllogismos/ de-
monstrationes: et vniuersaliter oīa que respiciunt obie-
ctiue a potētia intellectiua. Actus iudicatiuus est actus
intellectus quo assentit vel dissentit ppositiōi vere vel
falsē: et ille est tantū respectu cōplexi ppositiōnalis. Ex

illis infert doctor: q; respectu complexi ppositiōnalis in
rellectus habet duos act⁹. s. apprehensiuū et iudicatiuū.
Et sunt separabiles/ p̄mus a secūdo. Alij vō actū ap-
prehensiuū nomināt noticiā apprehensiuā: et actum iudica-
tatiuū noticiā adhefuiā. Unde noticiā apprehensiuā est
actus intellectus quo aliqd/ aliqua/ vel aliquāliter com-
plexere vel incomplexe cogitamus. Incomplexe: vt cū video
celum vel audio celum: et solū celū cogito nihil vltra co-
gitando. Complexe ppositiōnaliter dū cogito celū actu
moueri vel motū fuisse. Non ppositiōnaliter dū cogito
celum stellatum: terrā aratā nō cum actu cōplexiūo vel
diuisiūo. Et quo patet q; respectu cuiuscūq; obiecti in-
tellectus. i. respectu cuiuscūq; intelligibilis/ siue sit res
extra aiā: siue in aīa: siue actus: siue habitus: siue scien-
tia siue fides et c. pōt esse noticiā apprehensiuā: nec tm̄ p̄-
pter hoc ois noticiā est apprehensiuā. Si dicitur. Bene se-
quit cuiuscūq; intelligibilis est noticiā apprehensiuā: et
ois noticiā adhefuiā est intelligibile: q; ois noticiā adhe-
fuiā est noticiā apprehensiuā: in p̄mo p̄ime. Rūdet q; est
paralogism⁹ et cōmittit fallacia accidentis et male con-
cludit: q; minor extremas nō habet se ad maiore extre-
mitatē in cōclusionē/ sicut se habet mediū ad maiorem ex-
trematē in maiore. Vñ debet sic cōcludi: q; cuiuscūq; no-
ticiā adhefuiā est noticiā apprehensiuā. Noticiā adhefuiā
siue iudicatiua est actus intellect⁹ quo assentit vel dis-
sentit alicui cōplexo ppositiōnali/ credēdo ipm̄ esse ve-
rum vel falsum: et est tm̄ respectu cōplexi ppositiōnalis.
Et illis infert autor: q; respectu cōplexi potest esse du-
plex actus. s. apprehensiuus siue iudicatiuus. Si hoc dicitur
intelligit de cōplexo vocali et scripto: de quo etiā sonat
secūda p̄batio: planū est q; ppositiō mētalis cōrespon-
dens vocali est actus apprehensiuus: et assensus ppositiō-
nis mētalis est actus adhefui⁹. Si vō intelligit de cōple-
xo mentali: tunc aliter et aliter videt dicendū fm̄ q; p̄cep-
tus habet esse subiectiuū vel obiectiuū. Si habet esse
obiectiuū clarū est: q; sic respectu illius complexi/ erunt
duo actus scz eius apprehensio et adhefio respectu talis
cōplexi cogniti. Si vō p̄ceptus habet esse subiectiuū:
tūc ad ipsum tanq; ad obiectū distinctū ab eius apprehē-
sione pōt esse actus reflexus: vt scz potētia reflectat ad
hoc mentale qd est in aīa: sicut ad obiectum p actus p̄o-
p̄riū: et ita iterū stat dictū doctoris. Et ita possunt eē plu-
res actus in intellectu: scz hoc cōplexum mentale vt co-
gnitum ab intellectu. Item apprehensio illius p̄ceptiōis:
vt scz aīa cōprehendat se cogitare hoc cōplexum: et eius
adhefio. Sed isti actus nō semp habent: q; sepe p menta-
lem apprehendim⁹ obiectū aliqd adextra cōplexere: et p̄-
positiōni assentimus: et tm̄ non cogitam⁹ de illo cōplexo
mētali qd est apprehensio seu apprehensiuā noticiā: nec
etiam de assensu. Intellegit q; dictū doctoris de cōplexo:
et hoc fm̄ opinione tenentē q; p̄ceptus habet esse obie-
ctiuū et nō subiectiuū: hoc est vt explicat doctor. q. viij. p̄-
logi/ q; p̄ceptus nō est cognitio vel intellectio: sed aliqd
fictū per actū intelligendū habens tale esse obiectiuū:
quale habet res in esse subiectiūo: sic em̄ cōplexū est ob-
iectum actus cognoscēdi. Quarto notandū q; duplex
est habit⁹ fm̄ hos duos actus. s. apprehensiu⁹ et iudicatiu⁹
quoz quilibet inclināt imēdiare ad actū p̄p̄riū: null⁹ em̄
habitus inclināt ad habitū alteri⁹ habit⁹ nisi mediante
actu p̄p̄rio ad quē imēdiare inclināt. Mediare vō habi-
tus apprehensiu⁹ inclināt ad actū adhefuiū siue iudica-
tiuū: q; mediare actu suo p̄p̄rio h̄i habit⁹ causant a duo-
bus actibus p̄dicis. Istis notabilib⁹ p̄missis ponent
aliq; cōclusiones p̄ambule ad r̄salem. Prima p̄posi-
tiō p̄ambularis. Actus iudicatiuus alicui⁹ cōplexi p̄suppo-
nit actū apprehensiuū eiusdē: hoc est dictū. Noticiā adhefui-
ua p̄supponit apprehensiuā eiusdē/ intelligendo intransi-
tiue. i. ipsam ppositiōnē mentālē q; est noticiā apprehensiu-
ua. Illa cōclusio aliter p̄batur: q; actus p̄supponit obie-
ctum: si actus apprehensiuus est obiectū imēdiatū actus

Arti. 2.

Nota. 1.

Nota. 2.

Noticia intuitiua.

Quorū est.

Abstra-ctiua.

Nota. 3.

Apphē-
fua.

Adhefui-
ua.

Nota 4.

ppō. 1

Questio. I. Prologi.

adhesiui: ergo. Et hoc tenendo q̄ conceptus h̄ esse subiecti
cū. **C** Si d̄: s̄m aliā opinionē q̄ actus apprehensiu⁹
sit obiectū: sed cōplexū p̄positionale distinctum ab actu
apprehensiuo: qd̄ habet t̄m esse obiectiuū in intellectu: ad
huc pbatur conclusio: q̄ tale cōplexū nō est obiectum nisi
vt apprehensum ab intellectu: imo nihil aliud est esse ob
iectiue in intellectu: nisi intelligi ab intellectu: et iō p̄sup
ponitur eius apprehensio etc. **C** Secūda p̄positio q̄ sequit̄
ex illa. Noticia iudicatiua p̄supponit in eadē potentia no
ticiam incōplexam terminorū. Patet ex p̄cedenti p̄posi
tione: q̄ p̄supponit noticiā cōplexi: ergo terminorū eius:
totū em̄ p̄supponit suas partes. **C** Tertia p̄positio. Nul
lus actus potētie sensitiue est cā imediata et p̄ima act⁹
iudicatiui intellectus. Istam conclusiōē p̄suadet: nec effi
caciter pbat doc. q̄ dependet ad posterius declarandū:
videlz q̄ in quodcūq̄ obiectum pōt potentia inferior: in
idem et sub eadē rōne pōt superior: quicqd̄ q̄ apprehendit
sensus: illud etiā et sub eadē rōne apprehendit intellect⁹
Cū ergo noticia iudicatiua intellect⁹ p̄supponit noticiā
incomplexam terminorū: aut in intellectu et habet p̄posi
tum: aut in sensu: et sic etiā in intellectu: cū quicqd̄ appre
hendit sensus: idem apprehendit intellectus in supposito
naturali. **C** Et licet verū sit q̄ intellectus alicui veritati
p̄tingenti assentit dum extrema sentiuntur: et aīo assentit
dum nō sentiuntur: ex hoc t̄m non sequit̄ q̄ aliquis actus
partis sensitiue sit cā imediata totalis vel partialis act⁹
iudicatiui intellectus (quīs noticiā intuitiua intellectus
sine actu sensitiuo haberi non possit) sed bene est causa
mediata: quia est causa imediata intellectiōis p̄ime.
C Qd̄ vero sensatio sensibiliū requiratur ex eo est: quia
noticia intuitiua intellectiua nō potest haberi sine notici
a intuitiua sensitiua: nec ex hoc sequit̄ q̄ noticia intuiti
ua sensitiua superflua: q̄ intuitiua intellectiua sufficit
ret si sine sensitiua intuitiua haberi posset naturaliter sal
tem: sicut est in angelis et aiabūs separatis. **C** Quarta
p̄positio. Intellectus noster p̄ statu illo respectu eiusdē
obiecti eodem modo p̄sentati potest habere duas notici
as incōplexas specie distinctas. **C** Quinta p̄positio.
Incomplexi est duplex noticia: intuitiua scz et abstracti
ua. Vel verius duplex est noticia incōplexa: intuitiua scz
et abstractiua. **C** Sexta. Deus potest de potentia sua ab
soluta cognosci duplici noticiā: intuitiua scz et abstracti
ua quarū vna est separabilis ab aliā. **C** Septima. Notici
a abstractiua dei est viatorū possibilis: nō autem intuiti
ua que repugnat statū viatorū. Has p̄positiones late
deducit doc. similiter et Camera. locis p̄allegat. **C** Ar
ticulus tertius. Conclusio responsalis ad questionē quā
ponit doc. est hec. Deus de potentia sua absoluta potest
causare in intellectu viatorū noticiā euidentē aliquarū
veritatū theologicaliū et aliquarū nō. **C** Pro illius con
clusionis deductione p̄mittit duo. Prīmū q̄ p̄dicabiliū
de deo quedā sunt vere res extra aiām. Aliē nō sunt vere
res: sed conceptus habētes t̄m esse obiectiuū in anima s̄m
vnu modum loquēdi. Scdm̄ aliū modū dicendi p̄dicabi
lium de deo: quedā distincte representant deum in se: ita q̄
nihil aliud s̄m se totū vel suas partes: qd̄ representat deū
nō distincte: sed deū et creaturā s̄m se totū vel aliquā ei⁹
partē. Scdm̄ est q̄ veritatū theologicaliū quedā sunt ne
cessarie: quedā p̄tingētes. Contingētes vt deus erat: de⁹
est incarnatus beatificat etc. Et necessariarū quedā depē
dent a p̄tingētib⁹ et quedā nō. **C** Istis sic p̄missis bre
uiter pbat conclusiōē ex dictis eo q̄ ad aliquarū veritatū
theologicaliū euidentia sufficit noticia intuitiua creatu
re: ad aliquarū vero nō sufficit. Deus autē pōt supplere
causalitatem creature in ḡne cause efficiētis: et viator: nō
pōt habere noticiā intuitiua deitatis: cū illa sit beatifica:
s̄m cōem opinionē: igitur etc. Hanc conclusiōem p̄imā se
quētes explanāt. **C** Conclusio secūda. Deus nō pōt cau
sare in intellectu viatorū noticiā euidentē veritatis theo
logice cōtingētis: cuius euidentia dependet ex noticiā

intuitiua deitatis. videlicet. ad cui⁹ euidentia nō sufficit
noticia intuitiua creature: sicut harū. Resurrectio mor
tuorū erit: deus beatificat aiās p̄petuo. Deus iudicabit vi
uos et mortuos. De illa autē: deus est hō. ambigue r̄ndet:
creature em̄ in via repugnat intuitiua dei visio. **C** Ter
tia conclusio. P̄positionū necessariarū de p̄dicatis con
notatiuis: quarū euidentia dependet ex noticiā euidentē p̄
positionis p̄tingētis: q̄ nō pōt euidenter sciri nisi per
noticiā intuitiua deitatis: noticiā euidentē nō pōt a deo cō
municari viatorū: qualis forte est illa: deus est incarnabi
lis: ratio vt. s. patuit. **C** Conclusio quarta. Veritates ne
cessarie theologice: in quibus res vt cognitio distincta dei
tatis: aut conceptus absolutus p̄dicatur de deo vel cogiti
one distincta deitatis: sunt euidenter cognoscibiles vt
tute talis noticie. Et deus est pater et filius et sp̄s sc̄tus.
sic illa: deus est ens. Harū declaratio dependet ex sequē
ti questione: ideo hic omittitur. **C** Articulus quart⁹. In
articulo quarto mouenda sunt dubia circa p̄dicta et sol
uenda. Et primū quōd verum est qd̄ doc. dicit in secundo
dubio hui⁹ questionis: q̄ noticia incōplexa termini ap
prehensio complexi: et iudiciū sequēs distinguuntur rea
liter: et sunt per diuinā potentia abinuicem separabilia.
Ad hoc dicit q̄ autor in dubio p̄cedit s̄m opinionem te
nentem: q̄ conceptus sunt t̄m obiectiue in aiā: s̄m quā opi
videtur dicendū q̄ termini incōplexi similitur complexi
ta nō sunt actus intellectus: sed obiecta eorum: et s̄m illā
est hec imaginatio: q̄ alia est ratio complexi: alia rō ter
minorū simpliciu: et sic complexum mentale nō est quid
aggregatum obiectiue ex diuersis rōnibus: sed intelligi
tur quoddā simplex obiectū in se: complexū autē repre
sentatiue: vt gr̄a exēpli. Si illa vox puta a imponeretur
ad significandū tantū quātum illa p̄positio: hō est aiā:
a esset s̄m se simplex qualitas: t̄m representatiue esset com
plexa: q̄ significaret complexē p̄positionaliter. Ita vi
detur nisi s̄m istaz opinionē: si saltē recte eam capio: q̄
nō est opi. mea: nec eā plene intelligo: et sic pōt intelligi
qd̄ autor dicit. Sed s̄m opi. p̄p̄ia dico: q̄ noticia appre
hensiuā nihil aliud est q̄ actus intelligendū: qui et conce
ptus d̄: extendendo nomen cōceptus ad synchegores
mata. Et ille actus intelligendū est naturalis similitudo:
non in essendo: sed representando: cuius obiectum non
est aliqd̄ fictū in aiā: s̄z res significata extra aiām: nisi for
te concept⁹ significaret actū vel habitū potētie cognitīue.
C Consequēter sicut vocalis p̄positio vel scripta reali
ter cōponitur seu aggregatur ex terminis vocalibus et
scriptis: qui dicitur subiectū p̄dicatum et copula. Ita et
p̄positio mentalis realiter cōponit̄ ex distinctis actib⁹ in
telligendū: q̄ sunt qualitates realiter distincte: et dicitur
conceptus: quoz vni⁹ cor: respōdet subiecto vocali: alii⁹ p̄
dicato vocali: et alius copule. Et tā complexū illud q̄ ps
eius sunt noticie apprehensiuē. Noticia vō adhesiua vel
iudicatiua est alia qualitas mentis realiter distincta a di
ctis noticijs apprehensiuis. i. ab ipsa p̄positione. et quolis
bet termino p̄positionis: cuius noticie iudicatiue appre
hensiuā est obiectum immediatū: quia aiā per assensū tē
dit in illud cōplexum p̄positionale: credendo illā cogiti
tationē p̄positionalem esse veraz: et p̄ eam tendit in rem
credendo eā sic se h̄re vt p̄positio significat: et s̄ p̄cordat
cōi distinctioni scibilib⁹: p̄p̄inqui et remoti seu remotissis
mi. **C** Et tunc plane intelligit̄: quō ille noticie possunt
separari: p̄iores. s. a posteriorib⁹: et nō eōuerso. Hoc est
termini seu conceptus simplices a p̄positione sicut pars a
suo toto. et p̄positio a noticiā iudicatiua: p̄p̄ autē ab ex
tremis separari nō pōt: q̄ implicat totū separari a suis partib⁹
bus. **C** Sed de actu iudicatiuo: q̄ simplr̄ est alia qualis
tas a noticiā apprehensiuā: et nō est pars ei⁹: non video
quā p̄ potentia diuinā possit separari a noticiā apprehē
siua. i. a p̄p̄one cuius est. Qm̄ etiā apprehēsiua habet se
vt cā essentialis respectu noticie iudicatiue: quia tamen
est cā extrinseca: deus pōt eius causalitatem supplere: et

ppō. 2.

ppō. 3.
L

ppō. 4.

ppō. 5.

ppō. 6.

ppō. 7.

Arti. 3.

Cōcl. r̄m.

L

Cōcl. 2.

Cōcl. 3.

Cōcl. 4.

Arti. 4.

Dub. 1.

W

Questio. I. Prologi.

Replica ita producere et conseruare actum iudicatum: sine vel destructo actu apprehensiuo. **C** Si dicitur: implicat assensum esse et non esse illud cui assentit: quia sequitur bene. habeo assensum: ergo assentio alicui: et si non est noticia apprehensiuo: nihil est cui assentio: et sic simul starent. assentio alicui: et nulli assentio: quod includit contradictionem. **C** Potest dici quod illa qualitas que est realiter actus iudicatus: potest conseruari a deo in intellectu: absque hoc quod per eam intellectus ferat in obiectum. **E**t ideo non sequitur: habeo assensum. i. qualitates seu rem illam que est assensus: ergo assentio alicui. **C** Et si dicitur: assensus est qualitas mentis: qua tendit credendo in verum: vel apparet verum: ergo sequitur a diffinito ad diffinitionem habeo assensum: ergo tendo in verum. ergo verum est cui assentio. **C** Dicendum quod nomen assensus potest capi dupliciter. Uno modo absolute: ut significat qualitates istam nihil connotando: sicut albedo quod capit absolute: quod connotatiue: ut significat qualitates istam connotando tendentiam per eam in obiectum scilicet verum: capiendum assensum absolute non sequitur: habeo assensum: ergo alicui assentio. **S**i capit connotatiue bene sequitur. **S**ed tunc dicitur: quod destructa tendentia in obiectum: et seruata re illa sine qualitate que fuit assensus: qualitas quedam manet. **S**ed non dicitur: assensus: eo quod deficit connotatiue: et sic adhuc verum est: quod assensus seu actus iudicatus potest conseruari ab actu apprehensiuo. **S**ed tunc non manet denotatiue assensus: sicut si bipedale conuertitur ad pedalaritatem: manet quedam res que fuit bipedalis: sed perdit nomen bipedalaritatis. **C** Dubium secundum: quomodo intelligendum est quod dicitur: hoc et dist. ii. q. vii. et in. ii. q. prologi: quod res predicatur et subiicitur: ut etiam res distinguitur contra signum et conceptum habentem esse obiectiuum. **A**d quod dicitur in descriptione propositionis per se nota. i. presentis. q. terminos multipliciter dicitur ex noticia rei vel rerum aut terminorum. **I**tem in descriptione noticiae euidentis ibidem. **I**tem dist. iii. q. iiii. notificando propositionem per se notam: et q. ii. prologi dicitur quod illa. **D**eus est. quia de facto habemus: non est per se nota: sed de illa qua format beatus: annexes ratione: quod apprehendens illos terminos quos format beatus: necessario assentit: quod ibi predicat essentia de essentia in se. **E**t iterum in eadem. q. ii. prologi. **N**os inquit pro statu illo non possumus habere tale propositionem: sicut nec terminos eius: quod in nostra predicat conceptus: in alia diuina essentia in se: quod venit nomine terminorum: aut res: aut signum ut distinguitur contra rem. **C** Ad illud per captum meo respondeo: putat intelligi: quod hunc modum loquendi doc. non accepto: quod subiicitur et predicari et esse terminum attribuat rei nisi significatiue: imo ipsemet doc. ab eo recedit in primo et in quodlibet. **R**ecito ergo verba sua: que dicit se exponedo. q. ii. prologi ait sic. **D**icitur de predicatiue rei in diuinis: debet intelligi secundum illam opinionem que ponit: quod intellectio non est obiectiuum nec predicatum: propositionis: sed obiectiuum intellectiois: qua reputo probabile. **S**ecundum alias vero qua etiam reputo probabile: scilicet quod omne subiectum propositionis mentalis est intellectio vel aliqua qualitas inherens menti: debet dici: quod propositio qua format beatus de deo non componitur ex re: sed intentione distincta et cetera. **H**ec ille. **C** Et illo dicitur videtur posse sumi quod subiicitur et predicari et esse terminum propositionis attribuit rei realiter: non solum in esse obiectiuo. **U**nde ait. q. ix. prologi. in articulo responsiuo ad questionem iuxta principium. **S**ubiectus est illud per quo supponitur: quod est aliquid singulare et cetera. **E**t quo sumi potest quod subiectum et predicatum secundum hanc opinionem sumuntur participialiter. **P**aret clare ex diuisione qua format. q. pre sentiarum. v. cum inquit. **P**redicabilius de deo aliquid est vera res extra animam: secundum unam opinionem: quod quicquid potest intellectus intelligere potest et componere. **A**liud predicabile est in conceptu habens esse obiectiuum: ecce membra opposita. **I**dem loquitur q. ii. prologi. **E**t hoc secundum unam opinionem: que tenet quod res possit predicari: qua communiter persequitur in hoc primo. **S**im quam etiam plura sua dicit: quod aliqua nunc tacta sunt: necessario veniunt intelligenda: stante illa veritate: quod res possit predicari et subiici ad sensum tactum et in esse rea-

li et in esse obiectiuo. **S**ecundum aliam vero opinionem: quod etiam probabiliter reputat: et tandem assumit prima penitus dimittit: dici potest quod subiicitur predicari et esse terminum. **I**tem esse complexum et incomplezum signum est: ut signum distinguitur contra terminum. **E**xtimo tamen quod doctores: cum frequenter videntur duplici modo loquendi: conformando se modo loquendi illorum: quod recitat opinem. cum dicit rem predicari aut subiicitur: aut terminum propositionis esse essentiam et cetera. **P**er rem nihil aliud intelligit nisi conceptum distinctum rei: et per conceptum conceptum indistinctum: et ita sicut nos non possumus intuitiue videre deum: ita nec possumus habere conceptum distinctum dei in via: secus de beato qui videndo deum facie ad faciem habet conceptum distinctum dei. **E**t ita format aliam propositionem: et alios habet terminos propositionis: quod res terminans suam cognitionem est deus in se clare visus: et cognitio dei seu conceptus que format: est clara dei cognitio. **D**e hoc. i. dist. iii. q. iiii. in dubio unico huius collee. **S**ic utique oportet intelligere dictum suum superius allegatum. q. ii. prologi: cum inquit. **P**ro statu illo non possumus habere tale propositionem: sicut nec terminos eius: quod in nostra predicatur conceptus: in alia diuina essentia in se: hoc est extrema nostre mentalis propositionis sunt conceptus communes. **E**xtrema propositionis qua format beatus: sunt conceptus distincti: et termini. i. res terminantes illas cogniciones aut perceptiones: etiam non sunt idem: quod beatus clare videt deum: non sic viator. **I**tem obiecta terminantia cogniciones termini dicuntur. **I**tem ut patet. q. ii. prologi. de re non sensata non possumus habere distinctam noticiaem pro statu illo: paucis deest. **E**t quod ad formatum conceptus rei in se: requiritur rei presentia que intellectum mouet obiectiue: ideo loco conceptus distincti principalis vel subiectibilis: frequenter dicitur in se predicari vel subiicitur: eo quod res in se est causa partialis talis conceptus distincti. **E**t illo satis patet quod beatus alias format propositiones de deo: et alios habet terminos quod nos: quod alias habet cogniciones de deo: distinctas scilicet: ex quibus format perceptiones: in quibus subiicitur deus in se. i. conceptus proprius et distinctus dei et cetera. **E**t alios habet terminos actiue concurrentes ad huiusmodi perceptiones intellectiue: scilicet deum clare visum. **N**os autem pro statu vie deum non videmus intuitiue: ex consequenti nec cognitionem distinctam dei habere possumus: et ita alias formatam propositionem ab eis. **I**tem suo modo posset dici in creaturis: cum formatam propositionem de re intuitiue cognita: vel cum soluz abstractiue re cognoscimus. **I**tem de re sensata vel non sensata et cetera. quod sunt alie et alie propositiones et alii termini: ut quibus placet. **I**tem videtur quod doc. teneat quod sensus solum cognoscat abstractiue non perceptive. **U**n inquit. q. ii. dist. iii. **N**ulla substantia corporea exterior potest a nobis in se naturaliter cognosci: et hinc hoc etiam sepe opus est dicta sua moderari. **E**t ita habet duplex modus loquendi. **U**el quod subiicitur et predicari est rerum: et sicut esse terminum: et hinc in esse reali vel obiectiuo: vel est signum. **I**tem quod res dicitur subiicitur aut predicari in se: quod cognitio distincta rei est subiectum aut predicatum: que haberi non potest de re non sensata cum moderamine explicando. q. ii. **C** Et si queritur ad quid terminatur ille actus intelligendi vel cognitio. **R**espondeo ut. j. q. vii. prologi in littera **D**. **I**tem q. viii. dist. ii. multa reperies ad propositionem valentia fere tota questione. vide ad illud dist. iii. q. iiii. aut iii. huius collee. **C** Et hoc nunc clarer quid veniat nomen subiecti/predicati/termini/complexum/incomplexum: secundum aliam et aliam opinionem. vide ad hoc. q. ix. prologi. in ratione ad questionem iuxta principium. **D**icunt ergo res ad extra terminari: quia sunt obiecta terminorum. i. conceptuum in esse obiectiuo secundum veram opinionem. vel quia mediate aut immediate terminant cognitionem. **S**ic complexum et incomplezum dicitur secundum unam opinionem non cogniciones complexum aut incomplezum: sed obiecta cognitionum immediate: ergo frequenter loquitur doc. cognitio complexum aut incomplezum: transitiuue non intransitiue: et non dicitur cognitio complexum vel incomplezum. **I**tem sumit quod docet conceptus participialiter pro obiecto conceptionis

Questio. II. Prologi.

tas vel virtus: ut si oculus in ceco nato supnaturaliter p
 ducit: nihilominus p oculū istū cecus naturaliter vides
 ret. Itē licz accidētia in sacramēto altaris supnaturaliter
 cōservent sine subiecto: tñ adhuc cōveniunt eis natura
 les actiones: in calefaciēdo frigefaciēdo: et sensatiōes in
 sensibilib' causando et. ergo licz intuitiva noticia supna
 turaliter cōservet obiecto nō existēte: nihilomin' ducit
 sibi naturalis sua opatio: q̄ est causare evidētē noticiā cō
 tingēt significātis suū obiectū esse vel nō esse. **Itē de**
 pōt mibi infundere noticiā p quā evidēter scio antichri
 stū nō esse: et illa erit intuitiva ex diffinitōe noticie intui
 tive: et tñ erit rei nō existētis. **Itē de** pōt mibi infunde
 re noticiā incōplexā alicui' singularis: et eā cōservare: p
 quā possum evidēter scire oēm habitudinē talis singula
 ris q̄ literatūq̄ mutet: et talis causabit noticiā evidētē cō
 plexā significātis rē esse qñ est: et etiā cōplexā significātis
 nō esse qñ nō est: et ita forte dicere oportet eos q̄ dicūt an
 gelos cognoscere p species cōcreatas et nō p noticiā de
 nouo a rebus receptā et. q̄ vel gabriel hz vnā speciē de
 petro: p quā cognoscit oēm ei' habitudinē: aut singula
 rū habitudinū hz singulas spēs cōcreatas. Si primū: ha
 bet ppositū q̄ p eandē speciē cognoscit petrū esse homi
 nē: et postea nō esse hominē: q̄ etiā per eandē cognitiōnē:
 q̄ est par ratio. **Et act'** cognoscēdi nō variat nisi ad va
 riationē speciē: sicut loquentes. Si scdm: cū variatio
 nes infinite possunt fieri circa petrū: sequit' q̄ infinite
 spēs petrū representātes essent sibi pcreate: qd est abfur
 dū. **Itē sicut** deo. eadem est cognitio intuitiva: qua co
 gnoscit vbi: et creaturas in vbo: que ppter variationes
 creaturarū nō variatur: et per vob' per illā cognoscit res
 esse qñ est: et nō esse qñ nō est. **Itē de** eodē actu intel
 ligēdi eterno et immutabili intuitiue cognoscit oīa tam
 existētia q̄ nō existētia: et existētia esse qñ sunt: et eadē nō
 esse qñ corrupta sunt: ergo nō videt' impossibile in crea
 turis: eo q̄ cognoscere et intelligere vniuoce et sicut p pā
 rationē cōuenit deo et creaturis. De rōnes et si nō demō
 strāt: vident' tñ multū apparētes et. **Questio. ij.**

Verū noticiā evidēs
 veritatū theologiarū sit sciētia pprie dicta
Questio illa mouet ex eo: q̄ em ex prece
 denti. q̄ claret q̄ multe veritates pure theo
 logice possunt evidēter cognosci per diuinam potentia.
 Queritur ergo: verū noticiā evidēs hmoi veritatū theo
 logicarū: sit sciētia pprie dicta. Et ideo ab aliquibus nō
 habet' vt specialis questio: sed vt pars annexa pme que
 stioni principalī. **Questio** hec tres habet articulos.
Primus declarat qd est ppositio scibilis. Scds que est
 sciētia pprie dicta. **Tertius**: pmissis quibusdā notabilib'
 et suppositionib' rñdet ad questioē. **Circa** articulos
Art. 1. primū notat doc. q̄ ppositio scibilis sciētia pprie dicta:
Nota. 1. est ppositio necessaria dubitabilis nata fieri evidēs per
Propo ppositiōes necessarias: evidēter p discursum syllogisti
scibilis. cū ad eā applicatas. De quo. j. tractat dist. iij. q. iij. **Hes**
 uius sic. Est ppositio necessaria dubitabilis ac demōstra
 bilis. Ecce cōditiones tres req̄sitas ad ppositiōē scibilis
 lem. Per primā excluditur ppositio cōtingēs: per secun
 dam ppositio per se nota: per tertiā principii notuz per
 experientia. **Nota** illa dicta doctor ponit instātiās et sol
 uit eas. **Pro** quarū intellectu breuiter notat: q̄ demō
 stratio accipit tripliciter. **Large** p syllogismo ex necessarijs
 prioribus cōclusionē: nō curādo an ppositio sit p se no
 ta an dubitabilis. **Et** istis duob' modis ppositio p se no
 ta est demōstrabilis. **Stricte** et pprie: pro syllogismo fa
 ciēte scire: hoc est pro syllogismo cuius pmissis sunt neces
 sariē nate causare noticiā adhesiua cōclusionis. **Se**
Nota. 2. cundo notandū q̄ ppositiōes demōstrabiles sunt dupli
B ces. **Quedā** sunt resolutibiles in pncipia p se nota. **Quē**
dam in pncipia nota per experientia. **Dicitur** autē con

clusio resoluū in pncipia: dum cōclusio pbatur per prin
 cipia. Nec est idē ppositio per se nota et ppositio immed
 diata. i. indemonstrabilis. **Multa** em sunt pncipia pri
 ma indemonstrabilia et imediata: et tñ nō per se nota: sed
 per experientiam: ad qd adducit autoritatē beati **Augu.**
Circa articulu scdm notat quid sit sciētia pprie dicta. **Art. 2.**
Est autē sciētia noticiā evidēs veri necessarij nata causa
 ri per pmissas applicatas ad ipsum p discursum syllogis
 ticū. **De** cuius posset diffiniri correspōdēt ad ppo
 sitionē scibilē. **Pro** quo intellectū plura adducit pmissa
 sa declaratione singularū clausularū sciētie pprie dicte.
Primo q̄ noticiā cōclusionis acq̄sita p demonstrationē
 et p experientia sunt eiusdē speciē: q̄ mutuo se intēdūt.
Nō autē pōt fieri vniū graduū diuersarū speciē: vt pas
 ter. j. dist. viij. ex descriptione intentionis: q̄ est plurimum
 graduū eiusdē speciē et. **Secūdo** q̄ aliquoz pncipio
 rū et cōclusionū noticiā habet per experientia et demon
 strationē simul. **Sed** aliquarū cōclusionū sciētia habet
 solū per demonstrationē. potest dari exemplū de primoz
 de sensu et intellectu qui aliquo modo conueniunt et ali
 quo modo differūt. **Tertio** q̄ ex vero cōtingētī causa
 tur sciētia necessarij nō demōstratiue sed experimentalis
 ter. hoc est sicut p m: necessariū nō pōt demōstrari p cō
 tingēs tanq̄ p pmissam aliquā in demōstratione: tñ p
 noticiā evidētē vniū cōtingētis et vniū necessarij: nō
 dispositis in modo et figura: pōt accipi noticiā evidēs cō
 clusionis demōstrabilis. sicut hec herba sanat: ergo oīs
 herba eiusdē speciē sanat. **Consequētia** tenet per mediū
 non intrinsecū. i. cōstitutū ex terminis illarū pmissarū:
 siue qd tenet nō virtute illius syllogismi: sed tenet p me
 diū extrinsecū scz per illud mediū: oīa agētia eiusdem
 speciē specialissime sunt effectiua eiusdē rationis ceteris
 parib'. **Et** ad hoc pncipiū artis vel sciētie habēdū: qñq̄
 sufficit vniū experimentū dum scz subiecti spēs specialissi
 ma. **Quā** requirunt plura: dūz subiecti aliqd cōmune:
 q̄ tūc requirunt plura experimēta: puta de quolibet sin
 gulari cōrento sub eo. **Exemplū** primi: ad sciendū illā: oīs
 calor est calefactiuis: sufficit habere experimētū: q̄ ille
 calor calefacit et ille: et ille et. **Exemplū** scdi. **Dis** act' est
 generatiuis habitus: hic requirit experimētū de quo
 libet singulari cuiuscumq̄ speciē: vtputa q̄ actus cōclu
 sionis est generatiuis habitus: et actus pncipiij similis
 ter et. **Et** hoc est verū quādo tale pncipiū precise acq̄
 ritur per experientia: q̄ si pōt etiā per rationē acq̄ri secus
 est. **Quarto** notat q̄ sciētia quia et ppter qd duplici
 ter accipiunt: et est satis planū. **Quinto** cōsiderandū
 est q̄ doc. sciētia pprie dicta nō accipit vt distinguit cō
 tra arē vel prudētia: sed generalius: vt extēdit se ad ha
 bitū speculatiuū et practicu: distinguit autē cōtra intelle
 ctum: qui est habit' pncipiij: et sapiētia que sicut em est in
 tellectus et sciētia. i. habit' totū demōstrationis. **Art. 3.**
Cul culus terti': pro intellectu clarioz dictoz et multoz que
 sequūtur sunt hic aliq̄ generalia notāda et supponēda:
 posterius suis locis probāda: licz iam aliqua tacta sint.
Primū q̄ hic sciētia accipit pro noticiā adhesiua p de
 monstrationē acq̄sita vel acq̄sibili: siue sit actualis
 vel habitualis. de hoc articulo scdo pntis questionis
 aliquid patuit. **Secūdo** demōstratio est syllogismus p
 cedens ex pmissis necessarijs natis generare evidentem
 noticiā cōclusionis. **Ex** quo sequit': q̄ in omni demon
 stratione pmissis sunt notiores cōclusionē: als nō suffice
 rent generare evidentē noticiā cōclusionis. **Illā** autē
 cōclusio est demōstrabilis: q̄ non est imediata: b est: vbi
 dabilis est terminus cui pdicatū prius. i. notius cōuenit
 q̄ subiecto cōclusionis: q̄ talis terminus pōt esse mediū
 demōstradi illius cōclusionis. **Exemplū**: hō est disciplinabi
 lis: dat mediū scz aiā intellectiua: cui pri' conuenit b pre
 dicatū disciplinabile. Nam hō q̄ hz aiā talē est discipli
 nabilis. **Sic** calor: mediat inter calefacere et calefactiū:
 accipiēdo calefactiū pro subiecto habēte in se calozē.

Art. 1.
Nota. 1.
Propo
scibilis.
Nota. 2.
B

Art. 2.
Sciētia
quid est
Art. 3.
E

Questio. III. Prologi.

F Nam subiectū p̄mū d̄: cui cōuenit predicatū omni alio circūscripto / et nulli alij illo circūscripto. de hoc. q. iij. p̄ logi. **T**ertium qd̄. j. dist. ij. et alijs plurib; planius ostē detur: et eius intellectus sanus aperiet. In deo nihil est realiter nisi essentia: relatio et p̄sona ex essentia et relatione cōstituta: et cōstitutū ex essentia et spiratione actiua fm̄ modū loquendi doc. et hec oia idēficant essentia. Ideo nulla in deo distinguunt essentialiter: qz omnia que sunt in deo: sunt vna et indiuisibilis et simplicissima essentia. Relationes oppositē distinguuntur realiter inter se non ab essentia. Et ideo cōstituta per relationes oppositas (scz supposita seu persone) distinguuntur realiter. Nam semper tanta est distinctio cōstitutōz: quāta p̄ncipioz cōstituentiū. Cōstituta filiter et relationes formaliter distinguuntur ab essentia. Itē relationes formaliter distinguuntur a cōstitutis per eas. Itē relationes disparatē. i. nō oppositē: sicut paternitas et spiratio actio: filiter filia et spiratio actio formaliter tm̄ distinguuntur et nō realiter. Relatio etiā distinguit realiter a cōstituto per relationē oppositā: vt paternitas a filio. Præter illa supradicta: nulla est distinctio in diuinis: vñ cetera quibuscūq; vocabulis nominentur: sunt idē oibus modis. Et nec realiter: nec ex natura rei: nec formaliter: nec ratione distinguuntur: vt bonitas / sapiētia / potētia / intellectus / voluntas / notitia / amor: et c. In diuinis etiā nō est distinctio rationis: oia em̄ que ibi sunt: res et summa res sunt: res autē nō distinguunt rōne a re: sicut nec rōnes vt tales distinguunt realiter a rationibus: vt. j. q. iij. dist. ij. patebit.

Quartū qz cōceptus deū et naturā diuinā representat res sunt duplices: distincti et indistincti. Distincti sunt qz representat obiectum in se: et nihil aliud terminat h̄mōi actus seu cōceptus intelligēdi. Ita qz nec eo cōceptu: nec aliqua parte eius / aliqd̄ aliud ab illa re intelligit. Et tales sunt cognitiones intuitiue: vel abstractiue presuppōnentes intuitiuas. Sed cōceptus indistinctus est: qz non est rei in se: et qui fm̄ se totū / vel eius partem representat aliud ab ipsa re. Et dicit cōceptus rei in se: ad cuius formationē res in p̄p̄ia presentia obiectiue mouet intellectum: et hoc naturaliter loquēdo. H̄n de nulla re nō sensata possumus habere distinctā noticiā pro statu illo / ex ceptis quibusdā actibus et passionibus p̄p̄is. Et illa cognitio dei distincta est pro statu illo nobis impossibilis per potētia nature. Cōceptus indistincti de deo sunt duplices. Cōmunes et p̄p̄ij. Cōmunes deo et creature et p̄p̄ij cōuenientes soli deo. Cōmuniū quidā absoluti: quidam cōnotatiui. Exemplū p̄mū. Cōceptus entis: substantie / spiritus / sapiētie / iusticie / intellectus / voluntatis et c. dummodo precise important res illas absolutas: nō connotando actum seu aliqd̄ aliud. Cōnotatiui duplices scz affirmatiui et negatiui. Affirmatiui vt p̄ductiuus: conseruatiuus: destructiuus. Negatiui vt immortalis / incorporeus / indiuisibilis. Cōp̄p̄ij sunt duplices: scz absoluti et cōnotatiui. P̄p̄ij absoluti iterū sunt duplices. scz simplices et complexi. Absoluti simplices h̄c in via haberi nō possunt: sed bene cōplexi absoluti vt substantia / essentia / iusticia / sapientia et c. Cōp̄p̄ij connotatiui simplices vt creatiuus: annihilatiuus: in finitum: eternū. sunt etiā aliqui p̄p̄ij cōplexi. **Q**uin; to circa ordinem horum conceptuum quantum ad esse magis vel minus notum / cōsiderandum est qz cōceptus distincti sunt p̄iores: id est notiores respectu cuiuscūq; predicati: qz cōceptus indistincti. Ita qz omnis p̄positio vera notior est: in qua subicitur vel p̄dicat cōceptus distinctus dei quacūq; p̄positione ex cōceptib; indistinctis cōstituta. **I**nter cōceptus distinctos etiā est ordo respectu predicatoz de eis p̄dicabilium: qz per p̄mū. i. notius cōuenit cōceptui distincto p̄dicatū qd̄ p̄dicat de eo formaliter qz qd̄ solū de eo p̄dicat fm̄ predicationē idēficā vt p̄sonalia et notionalia. Itē persona suppositū p̄ cōuenit patri aut filio qz essentia. Et creare p̄mū conue-

nit essentia qz persone: quia persone ratione essentia conuenit. **I**ndistinctoz cōceptū etiā est ordo: qz absoluti magis cōmunes videntur p̄iores absolutis minus cōmuni; respectu ceteroz predicatoz: et cōceptus cōuertibiles p̄iores nō cōuertibiles. **E**t illis p̄t colligi b̄ cōclusio respōsalis ad. q. Omnis p̄positio necessaria in qua aliquid affirmat vel negat de deo dubitabilis cui; p̄dicatū alicui alij termino p̄mū conuenit qz subiecto talis p̄positionis: vel p̄mū ab eo remouet: hec et sola talis est demonstrabilis. et ita eius noticia euidentis est scientia p̄p̄ie dicta. Hoc est omnis p̄positio de deo / necessaria dubitabilis mediata est demonstrabilis. **C**orollariū Nulla p̄positio necessaria cuius extrema sunt noticie distincte dei est demonstrabilis: qz per se nota est. **C**orollariū scdm̄. Nulla p̄positio necessaria / cuius alterū extremū est cognitio distincta dei / est demonstrabilis: quia p̄ se nota. **C**orollariū tertiu. P̄positionū cōstitutarū ex cognitionib; indistinctis dei / quedā sunt demonstrabiles: scz necessarie et mediate: quedā nō / vt contingentes vel imediate. **D**iuini speculatio sufficēter colligit ex cōclusionib; doc. que licet numero multe sunt: tm̄ in illis sufficēter habent. **E**t quib; patet qz opinio scoti quā auto: recitat et impugnat: in duob; deficit. P̄mū: qz nō est talis ordo essentialiū attributoz notionaliū et respectiuoz ad extra: qualem ipse imaginatur nec stat p̄ncipiū suū. Scdm̄ / esto qz esset talis ordo: rationū in diuinis: propter quē vna p̄positio ex eis esset p̄ior: alia: non tm̄ vna esset demonstrabilis per alia. **T**um qz illa p̄ioritas nō sufficeret ad demonstrationē. **T**ū qz oēs p̄positiones cōstitute ex rationib; distinctis dei sunt per se notæ: et per cōsequens indemonstrabiles et c. **Questio. iij.**

Trumpassio scibi

Talis de aliq; scientia p̄p̄ie dicta distinguitur ab eo realiter. **H**ec q̄stio: sicut et p̄cedēs: ab aliquibus ponit vt appēditum quoddā ad p̄mā. q. p̄ncipales: ita qz due p̄cedētēs cū illa tertia cōstituat vna p̄ncipalē q̄stionē. **H**erū siue sit q̄stio p̄ncipalis: siue nō: nō est cure dū constat de re: qz tertio loco in ordine q̄stionū reperit. **I**taq; recitata opinione / scz qz passio quecūq; est realiter eadē cū subiecto et ea impugnata / multiplex ponit passionis acceptio: pro intellectu terminoz. **A**ccipit em̄ quāq; passio realiter pro re que alteri cōpetit: vel que d̄ alteri cōpetere: hoc est pro forma inherēte. **A**lio modo logicaliter / p̄ termino accidentaliter de alio p̄dicabili. **P**ossunt poni et alie acceptiones: sed ille nūc sufficit ad nostrum p̄positū. **H**oc notabili p̄missio est conclusio prima. **P**assio realis distinguit a suo subiecto. **P**robatur: qz ois forma inherēs / siue accidentalis / siue substantialis distinguit a suo subiecto cui iheret: passio realis est h̄mōi: g. **S**e cunda cōclusio. **O**mnis passio logicalis distinguit a suo subiecto. **P**robat: quia passio logicalis (hoc est / terminus accidentaliter de alio p̄dicabili) cōnotat super suoz subiectū: et p̄dicat de suo subiecto. **S**ed subiectū non est idē predicato: ergo nō est idē subiecto. **T**ertia cōclusio. **N**ihil quod inest alteri: est idē ei cui inest: siue inesse dicat inexistentiā per inhesionē reale: siue inexistentiā per predicationē: ita qz inesse valet. i. affirmatiue predicari. **Q**uarta conclusio. **P**assio tam realis qz logicalis: cū sit distincta a suo subiecto: est ab eo separabilis. **P**ater illa conclusio: attamē passio logicalis: qz nunq; vere negatur de suo subiecto secum cōuertibili et supponēte: ideo quadoq; d̄ ab eo separari nō posse ad intellectum nunc datum et c. **S**i queris quomodo passio distinguitur a suo subiecto: dico qz in voce et scripto distinguuntur realiter: nā ille terminus risibile / qui est passio terminū hō / non est ille terminus homo siue vox siue scriptū dicitur. **S**i passio pro termino mentali distinguit a subiecto realiter: supposito qz cōceptū habeat esse subiectiū

Nota. 5.

D

Conclu.

Coroll. 1

3

2

3

2

Coel. 1.

B

Coel. 2.

Coel. 3.

Coel. 4.

Questio. III. Prologi.

In mente: et non tamen fictum seu obiectum. Si vero habent tamen esse obiectum et non esse realiter: tunc distinguuntur ratione et non realiter: nec sunt idem realiter: passio scilicet et id cuius est passio: quia non sunt res quedam hoc modo: sed tamen rationes.

Circa tamen pro clariori intellectu dictorum notandum quod abstractum principaliter significat illud quo rei convenit aliquid qua denotatio concreta: sic caliditas significat id quod res aliquid dicitur calida. Albedo quo res dicitur alba. Risibilitas quo aliquid dicitur risibile: similitudo quo aliquid dicitur simile: humanitas quo aliquid dicitur homo: corporitas quo aliquid dicitur corpus: cecitas quo aliquid dicitur cecus: et sic de alijs.

Res autem denotatur multipliciter et a multis: tam intrinsicis sibi quam extrinsecis: existentibus et non existentibus. Nam rei primo aliquid qua attribuitur denotatio ratione sue essentie ut illius quod ipsa res est: et tales denominationes frequenter sunt simpliciter absolute: ut sunt noia/genera/et species ac individua predicamentis substantie homo/animal/lapis/corpus etc.

Et horum abstracta significantur idem synonyme cum suis concretis vel quasi concretis: ut homo et humanitas/capiendo utrumque absolute sunt termini synonymi. Et licet vocaliter differant: tamen idem conceptus mentis correspondet utrisque.

Quandoque res denominatur ab una parte essentiali: sicut homo dicitur rationalis ab anima rationali/capiendo rationale ut est differentia: dicitur etiam materialis a materia: et tunc abstractum significat illam partem essentiali a qua res denominatur: sicut rationalitas supponit pro anima rationali: et significat eam absolute vel etiam connotative: connotando eam ut est pars essentialis hominis: et siue absolute accipiat siue connotative: non est synonymum cum ly rationale: quia rationale supponit pro toto homine: rationalitas non: sed pro sola anima.

Item quandoque res substantialis denotatur ab aliqua forma accidentali: que est res quedam absoluta sibi inherens: sicut albus ab albedine. Et enim albus res aliqua habens in se albedinem sibi inherentem: sic virtuosus a virtute: iustus a iusticia: sciens a scientia: et talia abstracta quandoque capiuntur absolute/ut significant illas formas accidentales simpliciter nihil connotando: unde quilibet res absoluta. id est respectiva potest significare absolute.

Possunt etiam huiusmodi abstracta aliquando accipi connotative ut significant huiusmodi formas ad subiectum. id est connotant eas per modum inhesionis suo subiecto.

Quandoque res denominatur ab aliquo motu vel actione vel passione: ut mobilis/risibilis/tractabilis/passibilis: et tunc abstractum significat motum/actum vel conceptionem cum aptitudine vel simpliciter in actu: ut mobilitas/risibilitas etc.

Quandoque res denominatur ab aliquo sibi penitus extrinseco: etiam ab eo distante loco et subiecto: ut calefactivus/creativus: que sic dicitur ab effectu producibili in alio/qui penitus extrinsecus sue cause efficienti: sicut runicatus/capiciat/dexter/sinister/distans/pinquus/locus/situatus: et sic de alijs.

Quandoque res denotatur a re que non est siue a careria rei: ut cecus/surdus/non homo/corruptibilis: et tales denominationes includunt negationem: in omnibus his abstractum importat id a quo res denominatur.

Si queris pro quo supponit abstractum. Dicendum est: si ab una re precise a seipsa vel alia sumit denotatio concreta: abstractum supponit pro illa: ut albedo/caliditas: quia precise ab albedine vel calore dicitur aliquid album vel calidum.

Si vero a pluribus sumit denominationem concretivam/abstractum non supponit pro uno certo: sed pro omnibus a quo denominatur concretum: ut risibilis dicitur aliquis a potentia ridendi: que realiter est anima et ab actu ridendi. hec autem sunt res: quia causa et effectus: ideo risibilitas supponit pro utroque simul: et pro nullo seorsum. Nisi diceret quod inter illa plura esset unum principale/habens ordinem ad aliud vel alia: tunc abstractum posset supponere pro illo principali: et connotare aliud vel alia ad que principale habet ordinem. Sic dicitur potest quod risibilitas supponit pro homine siue pro anima: connotando aptitudinem ridendi. id est connotando eam posse ridere.

Per hoc patet quid est respondendum cum

queritur quid est de abstracto: quia universaliter ad questionem quid est. id est quod res est de aliquo termino: bene responderetur illud pro quo terminus questionis supponit.

Si vero abstractum includit negationem: non supponit pro aliquo in affirmativa: ut cecitas: quia non dicitur ens aliquid esse: sed abesse. Et ideo cum cecitas sit privatio: cecitas non supponit: et per hoc nihil est cecitas.

Si dicitur hec est vera: cecitas est privatio et affirmativa: ideo extrema supponit pro eodem: et per consequens supponit: ergo cecitas pro aliquid quo supponit. Dicendum quod illa est vera: prout copula est dicitur actum signatum non exercitatum: ut tantum valet cecitas est privatio. id est cecitas significat privationem alicuius. Et sic cecitas capitur materialiter supponens pro termino non pro re aliqua. Sed capiendo ly est/ut dicitur reale existetiam extremam: tunc hec est falsa: sic enim cecitas nihil est.

Et ita forte posset responderi de omnibus abstractis connotativis/que personaliter non supponit pro aliquo: et hunc modum agit autor. j. dist. v. q. j.

Utrum omnis passio sit demonstrabilis de suo subiecto primo.

Questio illa cum duabus sequentibus est mere incidentalis: et ideo breviter summata hic. Positis notabilibus: subiunguntur conclusiones responsales.

Notandum ergo quod subiectum primum est subiectum cui predicatum potest competere omni alio circumscripto: et nulli alij ipso subiecto circumscripso. Exempla huius predicati disciplinabile. id est susceptivum discipline/tam anima intellectiva quam homo est subiectum: sed anima intellectiva est subiectum primum: et homo non primum: quia hoc predicatum disciplinabile convenit anime etiam ab omnibus separate: et nulli alteri convenit separata anima: homo autem est subiectum non primum: quia homine destructo adhuc convenit anime.

In logica dicitur doc. subiectum primum est quando predicatum non prius convenit superiori nec desperato ad ipsum. Convenit intellige universaliter: et redit in idem. Ex quo sequitur quod non omne subiectum primum est convertibile cum eo cuius est primum subiectum: patet de anima intellectiva: et disciplinabile: calore et calefactivum: licet forte convertit omne subiectum convertibile est primum. Prima descriptio clario: est etc.

Secundo notandum quod passio est quadruplex: quedam importat formam absolutam inherente: quedam motum vel mutationem: que dicitur aliquid extrinsecum affirmativum: quedam negativum vel privativum. exempla patet. scilicet non illud connotat passio: quod abstractum principaliter significat.

Notandum tertio: quandoque inter subiectum primum et passionem est aliquid medium: cui passio prius. id est notius convenit: quandoque nullum est tale medium: ut puta quando nulli notius convenit. Sed propositio illa in qua passio de tali subiecto predicatur est importata. Diceret implicat quod inter subiectum primum et passionem sit aliquid medium. Probatur: quia sit subiectum primum a passio c. et b. medium: tunc arguitur. Sequitur b. est medium inter a et c. igitur b. est subiectum c. Tenet consequentia: quia medium in maiore subiicitur respectu passionis. Ultra b. est subiectum c. et est prius a: ergo a. non est primum subiectum.

Solutio: subiectum hic non capit pro subiecto propositio nis: sed pro subiecto passionis. id est pro termino completo: de quo passio potest predicari accidentaliter et convertibiliter. Et ita potest dari subiectum primum passionis: scilicet quo non datur prius subiectum quod mediet: licet detur medium quod non est subiectum pura diffinitio.

Conclusio prima. Passiones secundo modo non possunt demonstrari de suo subiecto primo: quia propositio immediata est indemonstrabilis. Sed passionibus primo modo sunt demonstrabiles de suo subiecto primo. Que autem passionibus habeant medium cui prius conveniat quam subiecto primo: conclusiones declarabunt que sequuntur.

Conclusio secunda. Passio importans formam absolutam inherente non est demonstrabilis de subiecto primo: sed talis passio noscitur de suo primo subiecto per experientiam.

Conclusio tertia. Talis passio est demonstrabilis de subiecto

Arti. 1.
Nota. 1.

Nota. 2.
B

Nota. 3.

Replica

Arti. 2.
Cocl. 1.

Cocl. 2.

Cocl. 3.

Questio. VIII. Prologi.

Et preter illos acquirunt multos habitus scientiales con-
sequentiariū ppariū theologie. Etia acquirunt opini. cir-
ca veritates pbabiliter ostensas. Item multos habitus
apprehensivos tam terminoz q̄ ppositionū: et medianti-
bus illis pot habere oēs actus possibiles theologo/pre-
ter solū actū credendi: q̄bus mediantib⁹ pot pdicare/do-
cere/roboreare et cetera oia talia q̄ p̄tinet ad theologum:
nihil aut hor⁹ ad q̄ requirit fides: est scientia p̄prie dicta
Et cū nulli credibiliū pot assentire sine fide fm oēs: seq̄-
tur q̄ de credibilibus nō est scientia p̄prie dicta. Cū
breuiter nullus h̄z scientiā alicuius veritatis: nisi euidē-
ter noscat p̄ncipia seu p̄missas ex q̄bus infert. Neq̄ mus-
cus neq̄ p̄spectiuus habet scientiā suarū p̄clusionū: nisi
euidēter noscat p̄ncipia. Non ergo credit p̄ncipia: sed eui-
denter noscit: quia illā euidēte noticiā in eo causarunt
demonstrationes geometricē vel arithmetice: impossibi-
le est em̄ maiorem esse euidētiā p̄clusionis q̄ p̄missas
rum: ideo ubi p̄missas tm̄ creditur: p̄clusio credit et nō
scitur. C Notandū etiā est p̄ intellectu doc. q̄ in solutio-
ne vni⁹ rōnis que tangit quō intellectu noster distinguit
inter deū et creaturā. Respondet sic q̄ per p̄ceptū cōpo-
situm p̄p̄riū deo: vt cum p̄ discursum cōcludit aliqd̄ ens
esse infinitū: p̄mū et summū: habet hūc p̄ceptum: ens in-
finitū et summū: qui est p̄p̄rius deo. Et q̄ scit nullā crea-
turā esse h̄mōi: ideo distinguit illud ens ab oī creatura.
Nec alius p̄cept⁹ deo p̄p̄rius est nobis possibilis in via.
Et si querit ad qd̄ terminat ille actus intelligendū: dicit
q̄ ad p̄ceptum illū si p̄ceptus habet tm̄ esse obiectiū: si
vero cōceptus ipse est actus intelligendū: tunc terminat
ad deum: q̄ illo p̄ceptu cōposito nihil intelligitur: nisi
deus: q̄ supponit solū pro deo: lz partes eius supponat
tam pro deo q̄ pro creatura. C Sed cōtra illud qd̄ nūc
dicitur est: et habet doctor in responsione ad secūda p̄ba-
tionē secūde opinionis: scz q̄ nō potest haberi cōceptus
simplex p̄p̄rius de deo. Videt em̄ q̄ ab illo extremo cō-
plexo/ens in finitū: seu ens summū (qd̄ esse p̄batur p̄ di-
scursum) possit formari p̄ceptus incōplexus: significās
tale ens summū vel infinitū: et ille erit p̄ceptus simplex
et p̄p̄rius deo. Nam si cognosco per discursum/q̄ illud
quo formaliter aliquid d̄: album est qualitas distincta a
subiecto albo: statim possum formare p̄ceptum et absolu-
tum p̄p̄riū talis qualitatis/q̄ est cōceptus albedinis:
igitur sic erit in p̄posito. Et confirmatur de quocūq̄ pos-
sum cognoscere q̄ est aliquid verū ab alijs discretis: de
illo possum formare p̄ceptum simplicem/illam rem vnā
p̄cise significante: sed de deo cognoscimus per fidem q̄
est ens vnū/ab omni creatura distinctū: ergo de deo pos-
sumus formare p̄ceptum simplicem p̄cise deū representan-
tem. Item possumus imponere vocem ad incōplere et di-
stincte deum significandū/qualis est vox deus: q̄ abso-
lute et p̄cise significat deū et distincte: sed vox nō nisi me-
diante p̄ceptu cōrespondente: nec aliter q̄ p̄ceptus cō-
respondens: q̄ est synonyma p̄ceptū. Et ideo p̄ceptus
sibi cōrespondens significat deū incōplere/absolute et
distincte. C Pro solutio est notandū: q̄ p̄ceptus rei ab-
solute et p̄p̄rius formari nō pot: nisi res illa fuerit in se et
intuitiue cognita: q̄ nisi sic/cecus posset h̄re p̄ceptus ab-
solutum et p̄p̄riū coloris et albedinis: qd̄ posset esse fal-
sum. Et ideo p̄ceptum absolutum et p̄p̄riū de deo habe-
re nō possumus. Sed quid de cōnotatiuo: nā videtur q̄
possum formare p̄ceptum significantē substratiue rem
cōnotando eā esse p̄ncipiū oim̄ siue summā et c. Ille erit
p̄p̄rius deo et simplex qualitas: sicut noticiā intuitiua sen-
sibilis/est qualitas simplex/nō cōposita ex partibus di-
uersarū rationū: licet habeat plures modos significādī.
Qd̄ si verū est pro saluando aurore/potest p̄nter dici q̄
p̄ceptus simplex dupl̄ accipitur. Vno mō large/p̄ con-
ceptū q̄ est vna qualitas nō cōposita ex partibus diuer-
sarū rationū: nō curando an tm̄ habet vnū modū signifi-
candi vel plures. Alio modo stricte pro p̄ceptū q̄ est sim-

plex qualitas: et nō habet nisi vnū modū significandi: et
sic solus p̄ceptus absolutus d̄ simplex: qm̄ etsi cōnota-
tiuus fuerit simplex qualitatiue: nō tm̄ est simplex repres-
sentatiue: q̄ equalit suo qd̄ nois: qd̄ significat aliqd̄ in
recto et aliqd̄ in obliquo: et ita virtualiter est composit⁹.
C Per hoc ad rōnes dicit q̄ pot formari p̄ceptus sim-
plex primo modo/ab extremo complexo: sed ille erit cō-
notatiuus: et ita virtualiter compositus. Et ad probatio-
nē de formatione p̄ceptus absoluti albedinis. Dicendum
q̄ p̄ceptus absolutus albedinis formari non posset nisi
p̄cisa eius cognitione intuitiua: et ideo quārumcūq̄ ce-
co psuaderetur q̄ albedo est qualitas quedā realiter distin-
cta ab eo qd̄ d̄: album: tm̄ nunq̄ pot formare p̄ceptū abso-
lutū albedinis. Ad p̄firmationē p̄ceditur q̄ de eo qd̄ co-
gnoscim⁹ esse vnū et c. possum⁹ formare p̄ceptū simplici-
large: sed nō stricte. Auro: aut loquit de p̄p̄rio simplici
stricte et c. Ad scōdam p̄firmationem d̄: q̄ vox pot imponi
ad significandū rem distinctiū q̄ possit a nobis intelli-
gi: de quo tractat clare dist. xxij. C Item querit vtrū per
studii theologicū etiā possit acq̄ri opinio credibilis. Di-
cendū q̄ de credito nō pot: q̄ si creditū psuaderetur fides
auget: nō noua adhesio generat: sed si ad aliqd̄ credibi-
le nondū explicite creditū adducant psuasiones: ille p̄t
generare opinionē. Hinc opiniones multe doctorum in
theologia de credibilibus: licet nondū ab ecclesia tanq̄
credibilia determinatis. Alia ad hoc dubiū necessaria pa-
rent ex p̄cedentibus questionib⁹. Et vide hic petrum de
aliaco: qui latius hanc materiā p̄sequitur: et aliquo mo-
do distinctiū. q. i. arti. ij. et iij. Item quomō fides est no-
ticia certissima: quia nō fit euidēs: habes. j. in tertio dist.
xxij. q. ij. arti. j.

Trus habitus theo

logie fit realiter vnus fm̄ numerū. C In il-
la questione recitatis et impugnatib⁹ duab⁹
opinionib⁹. Ad questionē r̄det doctor: pri-
mo de habitu in generali. Scō in sp̄ali de theologia. De
hinc quattuor mouet dubia. In gn̄ali satis euidēter ostē-
dit distinctionē habitū acq̄sitōz fm̄ distinctionē actū
quoz sunt siue ex q̄b⁹ generant: et q̄ ali⁹ est assensus p̄n-
cipij: alius p̄clusiōis. Alij et distincti sunt assensus diuer-
sarū p̄positionū/ siue p̄clusionū/ siue p̄ncipioz nedū nu-
mero: sed etiā specie: sicut p̄positiones quarū sunt differe-
ntes specie. Siqd̄ oēs p̄positiones nō synonyme saltē me-
tales differūt specie: q̄ plus differunt q̄ synonyme: q̄ tm̄
differūt numero: q̄ duarū synonymarū vna nō est alia.
Cū p̄cludit q̄ sciētie totales: vt metaphysica/naturalis
pb̄ia et c. nō sunt vn⁹ habit⁹ numero: sz aggregate ex plu-
ribus habitib⁹: nedū numero: sz specie distinctis: ordinē
tm̄ aliquid habentib⁹: et p̄ theologia acq̄sita nō est vn⁹
habitus: secus de infusa fide: hic est vn⁹ habit⁹ nūero in
vno intellectu. Dec est summarie intentio doctoris in lra
quā aliqd̄ explicat dictis. C P̄mū dicitur est. de habitu in
genere tenendū est q̄ habit⁹ acq̄situs ex actu circa p̄nci-
piū tantū distinguit et est alius ab habitu p̄clusionis.
Nā habitus p̄ncipij est cā habit⁹ p̄clusionis mediata: q̄
causa assensus p̄ncipij/ a quo em̄ alio p̄ncipio seu minore
generat scia p̄clusionis actualis: et ab illa habitus p̄clusi-
onis: sed oīs causa mediata vel imediata distinguitur a
suo effectu. Itē habitus p̄ncipij est p̄fectio: habitū cō-
clusionis. j. posterior. ergo distinguitur ab eo. C Scōz
dicitur doctoris est. distinctarū p̄clusionū distincti sunt ha-
bitus. Patet: q̄ distincti actus. Nunc aut semp habitus
ppositionatur actibus ex quibus generatur fm̄ idētra-
tem et diuersitatē: ita q̄ semp tanta est idētritas et diuersi-
tas in habitibus: quāta in actib⁹ ex q̄b⁹ generant vel au-
gmentant: q̄ habitus imediate inclināt ad actus: et non
ad obiecta nisi mediante actu. q̄ distinguit imediate (sal-
tem arguitiue) p̄ actus et c. C Tertū dicitur est. aliqd̄ p̄clu-
sionis et p̄ncipioz simul seu cōiunctim pot eē vn⁹ habit⁹

Questio. IX. Prologi.

rus. Patet: qz toti demonstrationis pot esse vnus actus quo assentio toti demonstrationi tanq vni ppositioni: est em vna ppositio hypothetica: q vn habitus. Siqde vno actu adhefuo assentim ppositioi siue fit cathogica siue hypothetica siue cosequentialis: eo q est vna vitas. si em vno actu simplici assentim ppositioni ex paucis terminis coposte: quare non ex multis. Quartu dicitur. Idetitas ac diuerfitas habituu sequit idetitate r diuerfitate specificā actu ex quib generat: r nō idetitate vel diuerfitate obiecti: qz semp tanta est idetitas vel diuerfitas specifica in habitib: quāta est in actib: ex quib habitus generant vel augmētant. Notat etiā doctor post pdicta in. q. i. plogi. r. q. ix. qz sciētia vna aliqñ capis pro collectioe multo rū habentiu ordinē determinatū ppter pclusiones ordinatas ex vnitare subiecti earū vel pdicari: vt dū de eorum subiectis demonstrant diuerse passioes: vel vna passio de diuerfis subiectis. Et ppter hmoi ordinē pclusionū aggregatū ex habitib: eoz: d: vna sciētia: r sic coiter loquūtur pbi de vnitare sciētie. Considerandū etiā est circa terminiū theologia q duplr accipit. Vno mō vt idē est theologia r fides infusa: r sic theologia est vnus habitus numerus in vno intellectu: de quo latr in tertio. Alio mō theologia includit fidē acqstā r aliquos habitus adhefuos eius dētes tā ppositionū q pclusionū: r cū b habitus apprehēfios oim de quib tractat in theologia acquisita siue coplexoz siue incoplexoz: r tūc sicut actus credēdi r assentiēdi distinguunt specie: ita r habitus ex eis geniti. Istis sic premisissis ponunt pclusiones ad dubiū motū miales r c. Cōclusio prima. Accipiēdo theologia vt includit fidē infusam: seu vt est idē cū fide infusa: pot dici vna numero de quo in tertio libro dicendū est. Cōclusio scda. Accipiēdo theologia vt includit fidē acqstā r habitus acqstos euidentēs tā ppositionū q psequētiarū: q etiā actus coprehēfios coplexoz r incoplexoz: non est vna numero. Patet: qz diuerfoz actū sunt diuerfi habitus: sed actus illi sunt diuerfi specie r numero. q r habitus r c. Hic mo uer autor: qtuoz dubia. C. Prīmū quō se hnt ad inuicem (quoad pfectionē) habitus pncipij r habitus pclusionis. Solutio. habitus pncipioz est pfectio: qz euidentior: nobilitas aut habitū attēditur ex euidentia r nobilitate obiecti: nūc aut obiectū pclusionis est etiā obiectū alicui pncipij partiale r c. Scdm dubiū: an habitus pncipioz sit cā habitus cōclusionis. Rñsio. Noticia pncipioz est cā effectiua nō pclusionis: sed noticie pclusionis. Scdm patet: qz noticia siue assensus pclusionis acqrit p noticia pncipioz. Prīmū patet: qz neq pmissis nec premisariū noticia causat pclusionē: cū pclusio formari pot sine pmissis: etiā pmissis sine pclusionē: sed postis pmissis r pclusionē r noticia premisariū: statim habet noticia cōclusionis r c. Tertiu dubiū est q sit necessitas ponēdi habitū respectu pncipioz: cū intellectus sit determinat ad pncipia maxime p se nota. Et potētia determinata nō indiget habitu determinare. Solutioem remittit ad tertium librum r c. Quartū dubiū est qualis sit ille habitus q ponit vnū respectu pncipioz r pclusionis. Solutio. est sapiētia: r sapiētia equialēter est intellectus r sciētia. Vñ ponit sapiētia esse habitū toti demonstrationis: sicut intellectus est habitus pncipij: r sciētia habitus pclusionis. Vñ sapiētia accipit aliqñ generaliter p habitu toti demonstrationis ex pncipij pncipijs. Et ita etiā inuenit in artib: mechanicis hinc q dicimus sapiētiē latomū sapiētiē statuificē: vt habet vs. Ethic. c. viij. Aliter accipit sapiētia p habitu demonstrationis q est nobilissimoz obiectoz. Qd aut sapiētia sit simul intellectus r sciētia equialēter. i. totius demonstratio nis: probat autoritate pbi. vs. Ethicoz. Et ratione: qz nisi sic nō distingueret ab intellectu r sciētia. Nā omnis ppositio necessaria aut est pncipij aut cōclusio. Si pncipijz eius est intellectus. Si cōclusio eius est sciētia. In hoc ergo distinguitur: quia sapiētia nō est alicuius vnus ppositio nis necessarie cathogice scz pncipij vel conclu

tionis. Sed est respectu vtriusq simul pncipij r pclusionis. i. toti demonstrationis: intellectus aut est respectu pncipij: r sciētia respectu pclusionis. Sequitur. q. ix. Circa scdam partē plogi de subiecto. Questio. ix. **Utrum deus sub pro** pria ratione deitatis sit subiectū theologie. In illa questione plura continent notatu digna: quā hic placuit in duos partiri articulos. In primo articulo recitata r impugnata opi. Sco. q. iij. plogi. ostēdit quid sit de rōne subiecti pncipij sciētie: r quō vnus sciētie est vnū subiectū. In scdo articulo premisissis quibusdā suppositionib: rñdet ad questū. Circa primū est opi. Sco. q. iij. prologi q ratio subiecti pncipij est cōtinere in se virtualiter primo oēs veritates illi habitus. Vbi nota q cōtinere virtualiter nihil aliud est q cōtinere causaliter. i. posse causare aliud: r ita vnā noticiam virtualiter cōtinere aliam noticiam: est vnā noticiam posse causare aliā: sicut noticia premisariū virtualiter cōtinere noticiā cōclusionis. Probat ipse sic: nā subiectū pncipij cōtinere ppositiones imediate: r quia subiectū earū cōtinere pdicari: r ita euidentia toti ppositiois: ppositioes aut imediate cōtinere pclusiones. q subiectū ppositiois nū immediatarū cōtinere oēs veritates illi habitus. Contra illā opi. ponit autor. Nunq vna noticia incoplexa rei vnus cū intellectu est causa sufficiēs respectu pncipij noticie incoplexe alterius rei. Patet per experientia: qz quantumq cognoscat aliq intuitiue r perfecte rem aliquā: nunq p hoc cognoscat aliā rem noticia incoplexa r pncipia qz talis noticia erit intuitiua vel abstractiua: Intuitiua naturaliter haberi nō pot nisi effectiue a re ipsa. Abstractiua aut p supponit intuitiua: id cecus nō pot hēre noticiā distinctā r pncipia color. Scdo q subiectū nō semp cōtinere virtualiter passionē suā. Patet: qz passiones frequenter cōnotat aliq realiter a subiectis distincta: r q nō cōtinere virtualiter in subiecto r c. Tertio q nō semp noticia distincta subiecti: r noticia distincta passiois imediate cōtinere virtualiter noticiā ppositiois imediate ex ipis cōstiture: qz requirit sepe experientia: vt calor est calefactiuis est imediate: r tū quantumq distincte cognoscat calor: est calefactiuis: qz q albedo est albedinis pductiua: sic de hoie r risibili r c. Quarto nō est de rōne subiecti sciētie q virtualiter cōtineat passiones. Patet r c. Qui to nō est de rōne subiecti q ab eo denoietur et specificet sciētia. Patet: qz de eodē subiecto re et rōne possunt esse distincte sciētie ppter diuerfitatē passionū. Nec est de rōne subiecti q ab eo sciētia habz suā dignitatē: qz sciētia existēte eode: ppter nobilitatē passionū potest vna sciētia esse nobilio: alia: vt sciētia illius hō est beatificabilis: est nobilio sciētia illius homo est risibilis seu mortalis. Sexto nō est de rōne subiecti q sit pncipij occurrēs in intellectu in illa sciētia r alia sub rōne ei. Patet: qz aliquādo passio est pncipij subiecto pncipitate generatiois r pncipitate pfectionis: qz aliqñ passio est notio: r perfectio: qz accidētia r operationes impoztate p passiones frequenter sunt notioes substātia impoztate p subiectū: r forma impoztate p passionē materię est pfectio: materia. Per hoc patet. Septimo q nō est de rōne subiecti q sit pncipij mouēs: vel pncipia ratio mouēdi intellectu ad oem noticiā ad quā inclināt habitus. Nec octauo q pncipaliter intēdat eius noticiā: qz pncipaliter intēdit noticiā toti ppositiois. Sicut aliqñ subiectū eque pfecte pncipaliter scitur: sicut luna nō pfectius cognoscat: qz scit q eclypsa: sed bene p hāc aliqd aliud de ea cognoscat qd pncipaliter cognoscebat. Ad rationē itaq subiecti sciētie: nihil aliud requirit: nisi q sit subiectū ppositiois sciētie: ita q idē r sub eadē ratione est subiectū sciētie r subiectū cōclusio nis sciētie. Probat: quia sciētia haberi nō potest sine noticia subiecti illi sciētie: sed sciētia pot haberi sine noticia cuiuscunq

Arti. 2. Lōcl. 1. Lōcl. 2. Art. 3. Dub. 1. Dub. 2. Dub. 3. Dub. 4.

Art. 1. B E

Questio. x. Prologi.

cuiuscumque quod non est noticia alicuius premissarum aut conclusio- nis/ aut extremitatum. scilicet subiecti medij vel predicati etc. ergo subiectum scie erit aliqd horum duorum: et non premissa vel conclusio: nec medij: nec predicati: sed subiectum conclusionis. Et illo patet quod scie que est aggregatiue una: non est unum subie- ctum: sed tot subiecta quot conclusiones habentes diuersa sub- iecta: licet inter illa potest esse multiplex ordo. scilicet ordo predi- cationis siue comitatus: ordo perfectionis: ordo totalitatis. Et frequenter premissum inter illa assignat subiectum scie aggrega- tiue. Sed sicut scia aggregatiue in veritate non est una sci- entia: sic nec habet unum subiectum simpliciter: sed multa inter que unum potest esse premissum aliqua premitate: quod late decla- ratur. **C**eterum nunc dicta sunt de ratione subiecti scie: forte clarius sic possent dici. **S**upponedo premissum: quod per subiectum intelligit aliquis terminum simplex incomplexum saltem com- plexione prepositiuali. **P**ater: quod subiectus est id de quo predicantur passionis: et per consequens erit extremum prepositiouis seu conclusionis: et ita non complexum prepositiionale. **C**etero- cundo supponedo quod subiectum non est in scientia proprie lo- quedo tanquam aliqd scientie. **P**ater: quod scientia est noticia habitualis vel actualis adhesionis conclusionis demonstra- bilis que est simplex qualitas non composita ex partibus diuer- sarum rationum. **P**otest enim comitari ex gradibus intensionalibus qui sunt eiusdem rationis: et ideo subiectum quod est noticia appre- hensiu: et ita alterius rationis: non est pars talis habitus. **S**equitur ergo cum dicitur subiectum esse scientie: quod est scientia tanquam aliquid requisitum ad esse scientie in esse vel fieri. **E**t autem ad generationem scientie nihil aliud requiritur cum intelle- ctu et generali influentia cause prime: nisi premissa et conclusio et assensus premissarum generantium noticia actualis conclusio- nis: et partes harum. scilicet extrema ex quibus premissa et conclusio constituntur: his enim premissis/ oibus alijs circumscriptionibus: ponitur scientia: oportet quod subiectum sit aliqd horum: et non est prepositio nec assensus prepositiouis. **P**ater: quod extremum prepositio- nis. **S**ed in demonstratione non sunt nisi tres termini qui sunt extrema in premissis et conclusione. scilicet medij et subiectum ac predicatum conclusionis. **S**ubiectum autem non est medij nec predicatum: quod hoc est comiter passio: erit ergo subiectum conclusio- nis. **E**t quo sequitur quod tot sunt subiecta scientiarum: quot sunt conclusiones scie siue scientie conclusionum diuersa sub- iecta habentes. **V**erum inter subiecta scientiarum multiplex est ordo ut patuit. **P**redicatio scilicet et perfectio etc. **E**t finis inter illa multa est unum subiectum premissum in illo ordine: et hoc potest dici subiectum attributionis totalis scientie. **E**t comiter assignat subiectum commune in illo ordine: et simplicius. scilicet minus connotatiuum. **E**t finis hoc possunt saluari que comiter di- cuntur de subiecto attributionis in scholis modernorum.

Art. 2. **A**rticulus secundus. **P**ro articulo secundo supponedo est quod subiectum accipit dupliciter. **V**el per subiectum predicatio- nis/ vel inhesionis. **D**e secundo nihil ad prepositum. **P**rimo modo ac- cipit per altero extremo prepositiouis scilicet termino vel ceptu de quo dicitur predicatum. **A**ccipit aliquid per significata per qua supponit huiusmodi terminum. **C**eterum etiam est inter subiectum scie et obiectum. **O**biectum est conclusio scie/ cuius subiectum est subiectum scie. **S**ubiectum itaque est pars obiecti. **S**upponitur etiam ex dicendis di. iij. q. ij. et ex dictis. q. ij. quod res potest intelli- gi in se siue distincte: ita quod nihil aliud terminat actum intel- ligendi: illo modo non potest a nobis deus in via intelligi natu- raliter: ut patet. q. i. et ij. **A**lio modo potest intelligi in ceptu com- vel cognitio de comi sibi et alijs finis se tota/ vel finis suas par- tes: sic cognoscimus deum per statum illo ceptu comi deo et crea- ture: vel ceptu composito proprio deo finis se tota/ cuius sunt partes conueniunt creature ut ens summum infinitum etc. **S**up- ponit etiam ex q. i. plogi. et q. viij. eiusdem/ quod scia accipit vel per simplici habitu vel aggregatiue. **S**ic etiam theologia accipit vel per theologia viatorum vel beatorum etc. de hoc. q. i. et viij. plogi. **C**onclusio prima. **A**ccipiedo subiectum per se si- gnificata per qua supponit subiectum scie in aliquo parte theo- logie: deus sub ratione deitatis est subiectum. in aliquo parte in ali- qua filius: in aliquo spiritus sanctus: in aliquo creatura: quod illud est

subiectum per quo supponit subiectum conclusionis. **N**unc autem in aliquo conclusionem supponit per deo: in aliquo pro parte etc. **C**eterum **C**onclusio scda. **C**apiedo subiectum per termino supponente: sic nec deus nec res aliquid extra animam: quod non est signum: est subie- ctum theologie nec totalis nec partialis etc. **C**onclusio scda. **I**n diuersis partibus theologie diuersa sunt subie- cta. **E**t quod etiam unum quod de uno subiecto dicitur seu demō- stratur diuersa passiones in diuersis conclusionibus etc. **C**eterum **D**e theologia beatorum possent poni diuersas conclusiones: in que similes finis diuersitate cognitionum et conclusionum diuersa sunt subiecta. **C**eterum **S**i querit quod est subiectum premissum theolo- gie per accipitur aggregatiue. **D**icendum quod finis diuersos modos premitatis/ possunt poni diuersa subiecta premissa. **E**t deus sub ratione deitatis est premissum subiectum perfectione res- pectu creaturarum: sed respectu personarum etiam est aliqd pro- ritate premissum: de qua. i. d. **S**ic res potest poni subiectum premissum prioritate ordinis: quod ordinem naturam diuinam et creatam. **S**ifr- res et signa premissum ponit subiectum propter prioritate comitatus: quod quecumque tractantur in theologia sunt res vel signa: sed deus sub ratione redemptoris: vel ratione glificatoris non est sub- iectum: quod ille rationes non sunt rationes subiecti: sed magis predi- cati. **I**ste enim sunt prepositiones theologie: deus est redē- ptor. deus est glificator: ubi ratio redemptoris et glificatoris respiciunt predicatum et non subiectum etc. **C**eterum **S**ed si querit de qui- bus est theologia. **S**olutio. theologia sumit quod ut patuit questione precedenti. et q. i. plogi circa terminum: veritas theologica/ per fide infusa. **A**lio modo pro oibus habitu simpli theologico fidei acquiritur: ut. s. patuit questione precedenti. **P**rimo modo theologia nostra non est de oibus: nec complexis: nec incomplexis: sic enim respicit sola fide infusam que una deus in premissum et nobis ut doceri solet in tertio. **C**eterum **S**ecundo dicitur quod est de oibus rebus significatis per terminos prepositio- nis theologicarum. **E**t quod non est aliqd terminus de quo non possit predicari passio theologica. **D**e enim ens est creator vel creatura. **I**te perpetuale/ creabile/ annihilabile/ facti- bile siue causa scda extrinseca etc. potest dici quod est de oibus in complexis: non tamen de oibus complexis siue conclusionibus tanquam scibilibus propinquis: quod non oes conclusiones demonstrabi- les demonstrantur in theologia. non enim metaphysicales nec logicales. **C**eterum **C**orollarie sequitur hoc secundo modo theolo- gia habet tractare de quolibet ente in particulari: quod de deo crea- tore oim et causa comunissima. **I**tem de creaturis et facturis dei et effectibus illius cause comunis. **V**ide de hoc latius in Seco. q. iij. plogi in fine. **C**irca tertiam parte prologi mo- uetur hec. q. r.

¶ **Utrum sola opera**

Utrum potest sensitiue sit praxis. **Q**uestio illa mouet propter intellectum clariorē ho- rum que dicuntur in questionibus sequentibus. **R**ecitatis itaque et impugnatibus duabus opinionibus: quarum scda est Seco. q. v. plogi tenentis quod pra- xis est actus alterius potestie quam intellectus naturaliter poste- rior: intellectione: nat' elici' propter rationem recte. **A**d hoc ut sit rectus venit premissum considerandum quod questio quoad multa que in ea dicitur explicat et resoluit. in doctore distin- xxy. q. vj. quod intellectus necessarius est hic in preposito. **V**ide etiam in doc in secdo. q. iij. **C**eterum **S**ecundo considerandum quod questio hec magis est de noie quam de re. **N**am in re talis est pre- cessus in nostris actionibus. **P**rimo intellectus ostendit finem et ea que sunt ad finem que sequitur vel que sequi potest volu- tio finis. **D**einde assilium de his que sunt ad finem: post hoc finis dicitur quod eligendum quod omittendum. hinc sequitur ele- ctio: post hac si non sit impedimentum: sequitur executio. **D**e autem illo debet dici praxis de hoc est questio etc. **C**eterum **P**ra- xis finis **E**ustrarius accipit large pro operatione cuiuscumque virtutis siue libere siue naturalis. **S**trictē dicitur operatio co- gnitiua siue passio consequens cognoscens in quantum cog- noscens. **E**t illo modo ois cognitio et quilibet actus po- tentie cognitive vel appetitiue et passio consequens: ut deus

Art. 2.

Coel. 1.

Coel. 2.

Coel. 3.

D

J

A

Art. 1. Nota. 1

Nota. 2.

B

Questio. XI. Prologi.

lectatio/tristitia/possunt dici energia vel praxis. Stric-
tius accipit pro operatione que est in potestate nostra:
quale est omne opus virtutis aut vitij. Strictissime acci-
pitur pro omni operatione conformiter elicit dictamini re-
cte rationis et electioni voluntatis etc. Primis duobus mo-
dis non accipit in proposito: sed tertio vel quarto modo.
Nota. 3. Pater. Consequenter notandum quod doc. distinguunt iter
intellectum practicum/speculativum et consiliativum: que est
distinctio non rerum sed nominum: nam idem intellectus est
practicus/speculativus et consiliativus. Dicit enim intelle-
ctus practicus intellectus habens in se principia vel conclu-
siones practicas: ut intellectus dictans aliquem finem appe-
tendum vel consequendum: et illud dictamen seu propositio hec
significans dicitur principium practicum: de quo dicitur pbs. Sicut
principium in speculabilibus ita finis in agibilibus: quod vol-
untas nihil agit nisi propter finem a ratione dictatum vel ex li-
bertate sua propositum: et per consequens omnis actio voluntatis:
quod non est respectu finis: presupponit volitionem finis. Intel-
lectus autem consiliativus est tamen respectu conclusionum practi-
carum. Dictato enim per intellectum sine consilio preuiso aliquem
finem esse appetendum: intellectus consiliatur quibus medijs
finis ille melius attingatur. Et habita inuestigatione con-
cludit tamen quod per tale medium determinatum finis est attingen-
dus: intellectus sic consiliatur: inuestigans et conclu-
dens dicitur intellectus consiliativus. Pater ergo quod intellectus
practicus est superior ad intellectum consiliativum: quod practicus
est tam respectu principiorum quam conclusionum. i. tam respectu fi-
nis quam respectu medijs: consiliativus autem est tamen respectu me-
dijs sine conclusionem. Intellectus speculativus est intelle-
ctus habens in se notitiam speculativam. i. considerationem
eorum que non sunt in parte etc. **Nota. 4.** Notandum quod capiendum pra-
xim tertio modo omnis operatio que est in nostra parte est pra-
xis: et ideo quod tam voluntas quam intellectus/et sensatio/et etiam
exterior: operatio est in parte nostra: quodlibet horum est
praxis: quod autem voluntas primo est in parte nostra: et nullus
alius actus est in parte nostra nisi mediante volitione: id
praxis primo dicitur de actu voluntatis: et de alijs quasi secunda-
rio: ut latius infra explicat di. xxxv. q. vi. Ibi enim aperit
verus intellectus dicitur hic. Sed autem omnis talis actus fit
praxis pater: quod omnis actio virtuosa vel vitiosa dicitur pra-
xis. Omnis autem actus in nostra parte positus potest esse vir-
tuosus vel vitiosus: quia potest conformiter vel disfor-
miter elici recte rationi: et hinc hoc praxis dividit in praxim vir-
tuosam et vitiosam. Praxis virtuosa est operatio existens
in parte voluntatis nostre nata elici conformiter recte ra-
tioni ad hoc ut sit recta. Per primam conclusionem: excludit
operatio naturalis: que nec est virtuosa/nec vitiosa: que in
involuntarijs neque laudamur neque vituperamur. Per se-
cundam conclusionem excludit praxim vitiosam: hec enim est ope-
ratio existens in parte voluntatis: nata elici disfor-
miter ra-
Co. 1. tioni erronee et false. **Co. 2.** Ex illis sequitur primo quod non respec-
tu cuiuslibet praxis est scia practica cui debeat conformari.
Pater de praxi vitiosa: que non potest conformiter elici dictamini
nisi seu rationi recte: ut odium inimicorum contra divinum preceptum.
Co. 3. Secundo sequitur quod aliqua est praxis: que nec conformiter: nec
disfor-
miter est elicit recte rationi. Pater de volitione ali-
cuius ad nudam ostentionem intellectus sine preuiso dictamini
ne vero vel falso etc. **Co. 4.** Tertio sequitur quod pura speculatio
potest esse praxis. Pater: quod potest esse in parte voluntatis: et ab-
ca imperari et elici non solum tanquam finis: sed etiam tanquam me-
dijs ad finem: ut si intellectus dicitur studendum fore vel spe-
culandum propter beatitudinem vel sanctitatem aut anime recrea-
tionem: et speculatio potest fieri merito: vel demerito: er-
go erit praxis. Veritatem notitia seu scia practica non est
scia speculativa: ut infra patebit. **Co. 5.** Quarto sequitur quod
praxis non dicitur actu tamen: sed dicitur actu connotando volun-
tatem effectivam et libere producentem: sicut est de actu merito-
rio etc. Accipiendo praxim quarto modo praxis dicitur actum
voluntatis cum elicitis vel imperantis preuiso consilio intel-
lectus. Et sic non erit respectu finis: sed tamen respectu me-

dijs: quoniam ut dicit pbs. iij. **Ethico. 2.** Consiliamur non de fi-
nibus: sed de his que sunt ad finem. Neque enim medicus consilia-
bitur si sanabit: nec rhetor: si suadebit: neque politicus si
pacem faciat. Neque reliquorum aliquis de fine: sed ponens fi-
nem aliquem qualiter et per quem erunt: intendunt. i. consiliantur etc.
Verum licet non quilibet operatio sit illo modo praxis. Primo
modo: quod aliqua est finis: quod tamen potest ordinari in finem ulterio-
rem: et ita esse medium pro consilio ad finem alium dictatum vere
potest dici praxis etc. **Co. 6.** Conclusio responsalis. Non solum ope-
ratio potest esse sensitiue est praxis. Pater: quod omnis operatio
voluntatis/intellectus/sensus: et exterior: que est in volun-
tatis parte est vere praxis tertio modo vel quarto modo: quod quilibet
bet talis potest esse virtuosa vel vitiosa: omnis autem talis est pra-
xis etc. **Co. 7.** Consiliativus. Dis actus voluntatis est praxis. Pater
quod tam elicitus quam imperatus: sed elicitus primo et mediante
illo imperatus: nam praxis est actus in nostra parte constitutus
Nunc autem actus elicitus simpliciter est in parte nostra. i. volun-
tatis. Imperatus vero mediante elicitus. Actus elicitus est
velle vel nolle: ille enim est proprie voluntatis ut talis est et
non alterius potest. Actus imperatus est actus alterius po-
tentie. i. intellectus/sensus vel motive ad voluntatem imper-
perius causatus vel servatus. **Co. 8.** Consiliativus secundum.
Dis actus intellectus/sensus et exterior: motive potest
potest esse praxis. Pater: quod omnis talis potest subesse
imperio voluntatis: secus de pure naturalibus ut actibus
nutritivis. Dico potest esse: quod si pervenit voluntatem ut pri-
mus actus intellectus ostendens obiectum voluntati: ut
sic non est praxis. Sic de sensatione preuisa intellectione
potest tamen esse praxis si per imperium voluntatis conti-
nuetur: aut ad aliquem finem ordinatur: aut a voluntate ac-
ceptatur vel amatur. **Co. 9.** Consiliativus tertium. Actus qui
primo non est praxis potest fieri praxis. et conuerso. Exem-
plum primum nunc habitum est. Exemplum secundum. si actus
qui est praxis per voluntatem elicientem vel imperantem
est causatus: postea a solo deo servatur etc. **Co. 10.** Con-
siliativus quartum. Dis speculatio potest esse praxis. Pater
ergo quod praxis et speculatio non distinguuntur realiter: potest
autem speculatio dici quilibet actus intelligendi gene-
raliter. vel strictius actus intelligendi non directius ali-
cuius praxis etc. **Questio. xi.**

Primum noticia pra-

ctica et speculativa distinguuntur per fi-
nes vel penes obiecta etc. **Co. 1.** Pro huius
questionis intellectu notandum primo quod
differetia est inter praxim et actum practicum
cum siue noticia practica. Nam noticia siue actus practicus
quod idem est: est noticia actualis vel habitualis adhe-
siva propositionis practice. Praxis vero est operatio in
potestate nostra constituta significata per propositionem
practicam vel eius partem: ut noticia adhesiva huius/ele-
mosyna data est miseris indigentibus: est actus practicus si-
ue noticia practica. sed datio elemosyne est praxis. sic syl-
logismus formativus est in modo et figura. Huius complexi ad-
hesiva noticia est noticia seu actus practica vel practice:
sed formativus syllogismus est praxis. **Co. 2.** Potest et noticia pra-
ctica sic diffiniri. Est noticia alicuius veri complexi/osten-
dens vel dictans in uniuersali vel particulari libere ope-
rari: ut noticia harum. Diligendus est deus tota anima/toto
corde etc. Colendus est deus patria. Primum regnum dei
querendum est. Corde creditur ad iustitiam: ore confessio fit ad
salutem. Marmor a ferro secundum opus: terram aratro. Si-
dem noticia harum propositionum sunt noticiae practice siue
actus practici: sed operationes significantur per easdem pro-
positiones sunt praxes. **Co. 3.** Si replicat tunc ille non essent
practice. Contrarium contrario corrumpitur. simile simili foue-
tur. Ex actu generatur habitus. fenum rigata terra multum
plicatur. Consequens falsum: quod he noticiae ordinantur ad
opus: et sunt circa obiecta a nobis operabilia. Dirigunt
enim nos ad operationes: que dirigunt si quis vult corrumpere

Nota. 3.

Nota. 4.

Co. 1.

Co. 2.

Co. 3.

Co. 4.

Art. 2.
Co. 1.

Co. 1.

Co. 2.

Co. 3.

Co. 4.

Art. 1.

Nota. 1.

B

Questio. XI. Prologi.

re aliquā qualitatē: applicet suū contrariū. **C** Propter has istātas posset aliter diffiniri noticiā practica sic. Est noticiā adhesiva veri cōplexi directiua operis in nostra potestate p̄stituti magis q̄ noticiā incōplexa. **D**ī aut noticiā directiua: q̄ habens eā pōt cognoscere utrū/quantū/ quare/ ubi/ vel quō sit operandum. **D**ī aut magis q̄ noticiā simplex p̄pter illas. **A**mor: est qualitas mentis. **D**eus est infinite bonus. **L**apis est durus. **A**qua est fluida. que sunt speculatiue simp̄l̄r: licet per eas aliquo mō quis dirigi possit in opere. **N**am bonitas dei infinita cognita dirigit ad diligendū deū h̄m̄ vltimū posse. **L**apidis duricia cognita dirigit latomū ad ordinādū instrumenta sculpendi. **S**ed q̄ non plus dirigit ille noticie cōplexa: q̄ distincta noticiā incōplexa talium/ nō sunt practice: alioquin oīs noticiā esset practica. **U**nde vt cōplexa dirigant opz vt per eam vel aliquez terminū complexi significet operatio libera actiue vel passiue. **T** h̄ formaliter vel eq̄ ualenter: q̄ semp̄ praxis est partiā obiectū noticie practice. **N**oticiā speculatiua diffinitur p̄ oppositū. **N**otā dum scōd̄ q̄ quidā distinguūt inter finē scientiā: in quē videlicet sciens ordinat scientiā: **T** finē scientiā. **Q**ui est duplex scz finis p̄ se **T** p̄ncipalis in quē scientiā ex sua natura habet ordinari. **E**t finis p̄ accidens siue secundariū ad quē nō ordinat̄ p̄ se: sed ex intentione scientiā. **D**icunt ergo q̄ scientiā practica distinguūt a speculatiua penes finē scie p̄ se **T** p̄ncipalem: q̄ illius finis est opus: istius veritas. **S**ed cōtra b̄ ostendit̄ q̄ idem est finis scie q̄ est scientiā: ad intellectū infra dicendū. q̄ q̄ idem potest esse finis scie speculatiue **T** practice. **I**deo notandū q̄ finis aliq̄ accipit̄ p̄ aliquo acq̄rendo p̄ opationē: sicut sanitas est finis deambulationis: **T** ille finis est amatus et desideratus amore **T** cupiscentiā. **A**lius est finis amatus amore amicitie: p̄pter quē finis p̄nus p̄ducit̄: quia em̄ homo diligit seipm̄: cupiscit sibi sanitatē. **S**imilr̄ q̄ diligit deū summe p̄pter se: oīa agit p̄pter deū: **T** illi de^o est finis oīm operū suoz. **P**rimus finis est p̄ior: in intentione: sed vltimus in executione: **T** est realiter effectus: **T** cōmuniter ignobilis: illo fine ad quē ordinatur/ saltem in estimatione agentis q̄ intendit̄ eū. **E**t ab alijs dicit̄ finis quo **T** c. **S**ecundus finis vt frequēter p̄existit operationi. **E**t si finē rectā rōnem intendatur: non est ignobilis: illo qd̄ est ad finem: nec est effectus: nec acquiritur p̄ ipsam operationē. **E**t hic ab alijs d̄: finis gratia cui⁹. **T**ertio notandū q̄ finis scie p̄prie loquendo est amatus a discente/ siue amore amicitie/ siue cupiscentie: qd̄ mouet ad acquirēdum sciām: **T** ideo simp̄l̄r loquēdo/ idem est finis qui est causa finalis scientie intentus **T** amatus a sciente. non aut causa scientiā. **E**xemplū. **S**i quis amore suū p̄prie cupiscit scientiā p̄pter lucrum: tūc ipsemet amatus amore amicitie est causa scientiā: quia ab ipso met sic amato scientiā p̄cedit in effectum: **T** illa habet rationem cause: q̄ ad eius esse sic amatum sequit̄ scientiā: non tūc est causa suū p̄prie. **S**imilr̄ lucrū cupitū **T** desideratum est aliquo modo causa finalis scientiā: q̄ p̄pter amorem lucri sciens mouetur ad acquirēdū scientiā: non tamen lucrū vel amor lucri est causa scientiā: quia sciens ab eo nō dependet **T** c. **Q**uarto notandū q̄ aliqua distinguūt per aliqua multip̄l̄r pōt intelligi. **S**el p̄ aliqua tanq̄ intrinseca: vel tanq̄ p̄ extrinseca. **E**t hoc vel p̄ aliq̄ tanq̄ per causas distinctionis eoz: q̄ sunt cause eoz: vel limitate **T** p̄prie: vel illimitate et cōmunes: vel p̄ aliqua sibi p̄prie: vt per p̄prietates vel subiecta p̄prie vel effectus sibi p̄prios. **A**rticulus secundus. **C**onclusio prima. **S**cientie practice **T** speculatiue seipsis distinguuntur intrinsece **T** formaliter: **T** nō per aliqua alia. **P**robat̄. **S**cientie sunt forme simplices: **T** per cōsequens nō possunt distinguī formaliter nisi seipsis **T** c. **C**onclusio scda. **S**cientie practice **T** speculatiue distinguuntur per finē vel per fines causaliter: sicut per efficientem causam causaliter distinguuntur. **P**robat̄: q̄ ab eodem habet res distinctas

esse a quo habet esse: sed a causa finali res habet esse/ sicut a causa efficiente. ergo. **U**n si due scientie haberēt eādem cām finalem per illā distinguuntur causaliter: nō minus q̄ si haberent distinctas causas finales. **E**t illo sequitur q̄ oēs res create distinguuntur causaliter per deū: q̄ deus est causa distinctionis omnium sicut rerum oīm **T** c. **C**onclusio tertia. **S**cientie practice **T** speculatiue non distinguuntur p̄ subiecta attributionis. **P**atet: q̄ de eodē subiecto possunt esse scie speculatiue **T** practice. **N**am oē subiectū habēs passiones significantes ea q̄ sunt in nostra p̄tate **T** etiā passiones importates ea que nō sunt in nostra p̄tate: pōt esse subiectū cōclusionis practice **T** speculatiue. **C**onclusio quarta. **S**cientia practica **T** speculatiua distinguuntur p̄ obiecta. i. cōclusiones scitas tanq̄ p̄ sibi p̄prie. **P**atet. **E**iusdē cōclusionis nō pōt esse scia practica **T** speculatiua: q̄ aut cōclusio est directiua praxis seu operationis: **T** sic ei⁹ scientiā est practica: aut nō **T** sic est speculatiua **T** c. **C**onclusio quinta. **C**apiendo finē imp̄prie p̄o illo q̄ finē rectam rōnē deberet intendi ab acquirente scientiā: sicut cōiter (licet imp̄prie) accipiunt in hac materia doctores: scie practice **T** speculatiue distinguuntur p̄ fines tanq̄ sibi p̄prie. **P**atet: q̄ sic alius est finis practice. i. opus vel operari: **T** alius finis speculatiue scz cōsiderare. **E**t illis pōt elici q̄ scia dicat̄ practica **T** speculatiua. **N**ā scia practica est scia directiua alicui⁹ praxis: id est/ est scia cōclusionis dirigētis scientē circa aliq̄d op⁹ vt operationē q̄ est in p̄tate nostre volūtatis. **C** Dirigit aut cōclusio practica circa operationē volūtariam dup̄l̄r scz dictatiue **T** ostēsiue. **D**ictatiue q̄ dicit̄. i. significat de terminate aliq̄d esse faciendū: vt hec cōclusio. **D**eus colī debet die sabbati cultu latrē. **E**cclēsia est reparanda/ et sic de alijs. **O**stēsiue q̄ ostendit̄. i. significat modū operandi virtute cui⁹ habēs eā/ dū intellectus dicit̄ operā dū esse **T** volūtas vult pōt recte operari. **R**ecte dico ad nomā artis nō virtutis/ saltē nō opz: vt cōclusio illa. **D**ominus cōponit̄ ex fundamento parietibus **T** tecto: ligna debent sic vel sic dolari **T** c. **P**rimū p̄tinet ad prudentiā q̄ scitur/ qm̄ opandū est/ **T** qm̄ nō. **T** sic de alijs circūstātis/ vbi quo fine **T** c. quaten⁹ opus fiat virtuose. **S**ecundum p̄tinet ad artes mechanicas **T** liberales practicas: logicam. i. **T** gramaticā **T** rhetoricā. **D**e em̄ artes docent modū operandi ex materia cōueniente: nō aut dicitant quādo opandū est: aut qm̄ ab ope cessandum est. **S**ic logica gramatica **T** c. docēt quō arguendū: cōgrue loquendū: aut p̄suadendū: ex q̄bus terminis/ p̄positionib⁹ aut locis syllogisimus faciendus est. **C**onstructio cōgrua ponenda: **T** p̄suasio efficac̄ sit ordināda. q̄ oīa sunt in p̄tate volūtatis nostre. **N**ō aut docēt qm̄ hec sunt faciēda/ quo loco/ aut coram q̄bus seu quo fine **T** c. **A**rticulus tertius. **A**rti. 3. **C**irca hoc qd̄ autor mouet q̄stione p̄nti de differentia inter prudentiā **T** moralē philosophiā. **N**otanda est ex. iiii. q̄t. q. vi. **T** q. xii. tertij doc. breuis **T** clara resolutio h̄mōs distinctionis. **U**nde dimissis h̄is q̄ infra dicunt̄ dist. xxxvi. in tertio collectorio nostro: prudentiā pōt capi vel p̄ simplici habitu circa agibile finē rectā rōnē dictatiuo. **S**el p̄ aggregato ex plurib⁹ talibus ordinē aliq̄d adinueniētem habentib⁹. i. ad bñ viuendū req̄stis. **A**ccipiēdo p̄ simplici habitu tripl̄r accipitur. **P**rimo mō generaliter pro quolibet habitu directiuo respectu cuiuscumq̄ agibilis mediate vel immediate siue sit p̄positionis p̄ se note: siue note p̄ experientia: siue ex talib⁹ p̄ doctrinā deduce. **E**xemplū p̄mi vt noticiā h̄mōi. **O**mni benefactori est benefaciendū que est p̄ se nota. **E**xemplū secundū. **I**racundus est p̄ mansueta verba leniendus. q̄ pōt haberi p̄ solā vel etiā p̄ doctrinā/ experientia. **S**ecundo mō accipit̄ pro habitu noticie immediate directiue circa aliq̄d agibile particulare p̄ p̄positionem particulare ex p̄ se nota tanq̄ ex maiore euidēter deductam: vt noticiā hui⁹. hui⁹ benefactori est benefaciendū. que sequit̄ ex p̄iori. **U**nde sequit̄ **O**mni benefactori est benefaciendū: h̄ic est benefactor:

Nota. 2.

Nota. 3.

Nota. 4.

Arti. 2.

Cōcl. 1.

Cōcl. 2.

Cōcl. 3.

Cōcl. 4.

Cōcl. 5.

Arti. 3.

Arti. 3.

Questio. XII. Prologi.

ergo huic benefactori est benefaciendum. Tertio modo
strictissime pro habitu siue noticia immediate directiua cir-
ca aliqd particulare agibile per solā experientia accepta
et nō per deductionē ex magis vniuersalibus. vt noticia
huius: iste iracundus est per mansueta verba leniendus.
Habitus autē philosophiē vel scientie moralis est ha-
bitus directiuis circa agibile acquisitus per doctrinam
ex principijs per se notis: vel experientia: et nō ex actib⁹
circa particularia. **P**er hoc dicendū est capiendū pru-
dentiam pro habitu simplici: et primo modo: non distin-
guitur a scientia morali. Capiendo secundo modo p sim-
pliciter habitu: etiam nō distinguitur a scientia morali: quia
nota circa particulare agibile in quantum illa deducitur
doctrinaliter ex per se notis: pertinet ad moralem scien-
tiam siue philosophiam. Accipiendū autem tertio mo-
do sic distinguitur a morali scientia seu philosophia mo-
rali: quia moralis scientia habetur per doctrinalem de-
ductionem: prudentia vero solum per experientiam. Et
sic accipit philosophus cum ponit illa distinguere: quia sic
prudentia dūtaxat noticia particularium vel vniuersa-
lium per actus experimentales p̄cise circa singularia ac-
cepta. **H**inc. vs. **E**thico:um. c. iij. philosophus distinguit
prudentiam ab arte et scientia. Ab arte: quia est de agibi-
li quod cōtingit aliter se habere ab arte: quoniam aliud
est genus actionis et factionis. **E**t breuiter est illa di-
stinctio inter prudentiam et moralem scientiam: que pro-
portionabiliter est inter noticia experimentalem et arte:
sic accipit philosophus. vs. **E**thico:um vbi supra et in p̄-
hemio **M**etaphysice: vbi tradit philosophus qd ex sen-
su fit memoria: ex memoria experimentum: ex multis ex-
perimentis inducitur vna vniuersalis que est principium
artis. hoc est ex sensationibus que sunt noticia intuitiue
fit memoria. id est noticia memoratiua eiusdem obiecti cu-
ius fuit sensatio: et hec memoratiua est noticia abstractiua.
Et ambe sensatio et memoria sunt noticia singulares
simplices apprehensiuę: ex multis autem memorijs fit ex-
perimentum. **E**st autem experimentum iudicium alicuius
singularis sensati causatum ex multis memorijs cōsi-
miliū prius sensato: vt qui per tactum nouit hūc ignem
esse calefactiuus: et hunc ignem et c. Nisi alio igne quem
per tactum non sentit: ex memorijs igniū quos prius sen-
sit calefacere: iudicat etiam hunc caleface: hoc iudicium
de illo singulari igne vocatur experimentum. Et ita expe-
rimentum est noticia iudicatiua de hoc singulari ex me-
mo:ijs similitū singularium prius sensato: vs. **E**st er-
go sensatio prima noticia intuitiua: memoria abstractiua
experimentum adheſiua siue iudicatiua. Ex multis autē
experimentis accipitur vniuersalis s̄m modū supra que
stione secunda prologi tactum: que propositio vniuersa-
lis est principium artis. **E**xpertus ergo est qui proce-
dit ex huiusmodi singularibus: ex quibus tamē colligit
multas vniuersales sibi per experientiam notas. Nō au-
tem vt talis acquirit noticia alicuius vniuersalis ex alijs
magis vniuersalibus. Artifer vero vt talis incipit a prin-
cipijs per se notis: vel etiam notis per experientiam. et si
non sibi: tamen creditis tanq̄ ab alijs expertis. **E**x quo
sequitur qd purus artifer non etiam expertus: nullarū
conclusionum scientiam habet: nisi earum tantum que
mediate vel immediate deducuntur ex principijs per se
notis. Nam illarum que deducuntur ex principijs notis
per experientiam non habet euidentem noticia: sicut
nec de principijs que non accepit per experimentū. Suo
modo dicatur de prudentia: et morali philosophia siue
scientia: quia prudens est expertus: sciens vero tanq̄ ar-
tifer. Si vero prudentia accipitur aggregatiue: pōt etiā
accipi tripliciter: vel pro aggregato ex prudentijs simpli-
cibus primo modo accipiendū: vel tantum secundo mo-
do: vel tantum tertio modo. **E**t potest proportionabili-
ter dici sicut de prudentia pro simplici habitu et c.

Questio. xij.

trum theologic⁹

habitus sit practicus vel speculatiu⁹ et c.
Supponit ex priorib⁹ qd theologia
non est habitus vnus: sed aggregati ex
multis noticijs nō solū numero: s; etiā
specie distinctis. Nam ois noticia theologicē veritatē per-
tinet ad theologiam. Ois veritas necessaria ad salutē
est veritas theologica: vt dictum est. q. j. prologi. Ne autē
multe sunt: vt notū est. **S**unt autē de q̄stione materia
opi. strarie: quarū vna ponit qd theologia est simpliciter
speculatiua: alia qd simplr est practica. **C**ōtra quas est
hec responsio autoris. Aliqua noticia theologica est sim-
pliciter speculatiua: et aliqua simplr practica. **P**ater: qd
aliqua est noticia cōclusionis directiue ad opus seu ad
operationē: alia nō. **E**xemplū primi: vt noticia illarum:
deus est diligendus ex toto corde. sabbatū est sanctificā-
dum. orandū est pro loco et tpe. **E**xemplū secūdi. **D**e⁹ est
trinus et vnus: pater generat filiū: psonarū diuinarum
vna est substantia/ equalis gloria/ coeterna maiestas.
Sed est dubiū qm cōclusio practica deducitur ex prin-
cipijs speculatiuis: an habitus totius demonstrationis
sit practicus vel speculatiuus. **S**olutio. **E**quualiter est
simul practicus et speculatiu⁹ nō formaliter: sed equalen-
ter: qd equaliter habitū principij et cōclusionis: quoz ex hī
pothesi alter est speculatiu⁹: alter practicus. **E**x quo
sequit qd speculatiuū et practicu nō immediate opponunt
qd datur mediū. **E**t dicitur qd cū scia diuisione ime-
diata diuiditur in speculatiua et practica. **S**cientia accipi-
tur p noticia vnus cōplexi ppositionalis tantū et nō to-
tius discursus et c. **D**ubitat pmo. **A**n habitus theo-
logicus pertineat ad aliquem de q̄nc: quos ponit pbs
vs. **E**thico:z. **S**olutio. **P**hilosophus ibi solū loquitur de
habitibus euidentibus. **M**ulti autē sunt habitus theolo-
gici in euidentes. s. veritatis tantū creditarum: et illi non
pertinent ad aliquē illoz q̄nc: et c. **M**ulti etiā sunt habi-
tus euidentes: et si sunt principio: per se vel per experie-
tiam notoz: pertinent ad intellectum. **S**i vō cōclusionū
demonstratarū: et sunt practici p̄tinent ad prudentia. **S**i
speculatiui p̄tinent ad scientia. **S**i totius demonstratio-
nis p̄tinent ad sapientia et c. **D**ubitat secūdo. **A**n
habitus theologicus debeat poni in intellectu practico
vel speculatiuo. **R**esponsio. **S**i practicu et speculatiuum
respectu intellectus dicūt non solū actum sed aptitudi-
nem: ois intellectus est practicus et speculatiuus: qd ois
intellectus potest in se habere noticia practica et specu-
latiua. **E**t per hoc dicit qd habitus theologicus est in in-
tellectu practico et speculatiuo: quia in intellectu. **S**i vō
dicunt tm actum vt intellectus practicus dicatur intelle-
ctus habens in se actu noticia practica: et sic de specu-
latiuo: tunc habitus theologicus practicus est in intellectu
practico: habitus theologicus speculatiu⁹ est in intelle-
ctu speculatiuo. **S**tat tamen qd intellectus practicus sit
in intellectu speculatiuo: et speculatiu⁹ in intellectu pra-
ctico: si intellectus habeat simul habitum practicum et
speculatiuū. **D**ubitat tertio: quis illoz habitūz
sit nobilio: speculatiuus an practicus. **S**olutio. **A**liquis
practicus est nobilio: speculatiuo: et aliquis speculatiu⁹
est nobilio: practico s̄m differentiam obiecto: et certi-
tudinis ex quibus arguitur nobilitas actū et habitūz.
Multa alia tanguntur in solutionibus rationūz pro
opinionibus et c.

Sinem habet in his notatis qd breuiter et succincte
epitoma prologi admodum diffusi/ venerabilis incepto-
ris **B**uil. **O**cliam. vbi studiosus lector: latius iuenire po-
test quod hic truncatum proponitur/ paucis adiectis et
quibusdam mutatis.

finis.

21

Sec. m.
B

Arti. 2.
Dub. 1.
E

Dub. 2.
B

Dub. 3.
E